

Leren en verbeteren in het sociaal domein

Kwaliteitsmonitor Krimpenerwaard over 2021

gemeente Krimpenerwaard

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

1 Monitor in het kort 5

2 Inleiding 7
2.1 Werken aan de bedoeling, leren en verbeteren 7
2.2 Wat leest u in de monitor? 7
2.3 Van 'van alles een beetje' naar meer focus 7
2.4 Reikwijdte van de monitor 8
2.5 Opbouw van de monitor: hoe verhouden indicatoren zich tot doelen en maatschappelijke effecten 8

3 Beleidsrad Veerkracht 9
3.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard? 9
3.2 Meerderheid inwoners Krimpenerwaard veerkrachtig 9
3.3 Veerkracht onder jongeren tijdens de coronacrisis landelijk gedaald 10
3.4 In de Krimpenerwaard helpen we elkaar 11
3.5 Meer peuters naar voorschoolse educatie 11
3.6 Basisschoolleerlingen Krimpenerwaard met een risico op achterstand lager dan landelijk 11
3.7 Onderwijs en corona 12
3.8 Schoolverzuim neemt af in Krimpenerwaard 12
3.9 Lichte toename voortijdig schoolverlaters 12

4 Beleidsrad Leefstijl 13
4.1 Cijfers: Hoe staat het ervoor in de Krimpenerwaard? 13
4.2 Beweging mogelijk voor iedereen in de Krimpenerwaard 13
4.3 Onder Krimpenerwaardse jongeren relatief hoog middelengebruik 14

5 Beleidsrad Mentale gezondheid 15
5.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard? 15
5.2 Emotionele eenzaamheid en hoog risico op angst en depressie neemt toe in bepaalde wijken 15
5.3 Sociaal isolement bij kwetsbare groepen neemt toe 16
5.4 Verslechtering van de mentale gezondheid onder jongeren 16

6 Beleidsrad Sociale leefomgeving 18
6.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard? 18
6.2 Minder jongeren lid van vereniging 18
6.3 Aantal meldingen van huiselijk geweld en het percentage kindermishandeling 19
6.4 Vrijwilligers en mantelzorg 20
6.5 Kwetsbare inwoners komen moeizaam aan een passende werkplek 21

7 Beleidsrad Fysieke leefomgeving 22
7.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard? 22
7.2 Toename aantal inwoners die langer zelfstandig thuiswonen 22

8 Beleidsrad Sociaal economische status 24
8.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard? 24
8.2 Verwachte toename van armoede en schulden blijft uit 24
8.3 Laaggeletterdheid 25
8.4 Inburgering 26
8.5 Taakstelling voor het aantal gerealiseerde garantiebanen is behaald 26
8.6 Taakstelling voor het aantal beschutte werkplekken is behaald 27
8.7 Tozo-regeling ondersteunde ondernemers tijdens de coronacrisis 27

9 Beleidsrad Lichamelijke gezondheid 28
9.1 Cijfers: Hoe staat het ervoor in de Krimpenerwaard? 28
9.2 Basisgezondheidszorg – inzet op betere samenwerking met huisartsen 28
9.3 Vaccinatiegraad licht gestegen 29

10 Beleidsrad Zorggebruik 30
10.1 Algemene trends en ontwikkelingen 30
- Effecten corona nog steeds zichtbaar in gebruik van gemeentelijke voorzieningen 31
- Wachttijden en wachtlijsten als gevolg van personeelstekorten in de zorg en welzijnssector 31
- Verborgen hulpvragen 33
10.2 Zorggebruik Jeugd 33
10.2.1 Cijfers: hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard? 36
- Instroom jeugdzorg

- Kostenontwikkeling jeugdzorg 31
- Doorlooptijden jeugdzorg 32
- Wachttijd en wachtlijsten bekende fenomenen 32
- Effectiviteit jeugdzorg 33

10.3 Wmo 33

10.3.1 Cijfers Wmo: Hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard? 33
- Instroom zorg uit Wmo 33
- Kosten stijgen harder dan aantal cliënten 34
- Doorlooptijden binnen de Wmo 34
- Gemiddelde Wmo kosten per leeftijd het hoogst onder jongvolwassenen 34
- Gemiddeld aantal indicaties per cliënt neemt nog steeds toe 35
- Oplopende wachtlijst in 2021 bij Loket Zorg en Samenleving 35
- Effectiviteit van Wmo ondersteuning 35

10.4 Participatie en schulddienstverlening 36

10.4.1 Cijfers: hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard? 36
- Corona nog steeds van invloed op instroom bijstand 36
- Uitstroom naar werk vooral voor inwoners die kortdurend in bijstand zitten 36
- Minimaregelingen: toename onder kinderen, bereik ouderen moet beter 36
- Schulddienstverlening 2021 36

37

11 Financiën en de kwaliteitsmonitor

11.1 Toepassen van data en kennis **38**

11.2 Investeren in preventie 38

38

12 Bijlagen

1. Uitleg indicatoren **40**
2. Bronnenlijst 41
3. Uitleg totstandkoming kwaliteitsmonitor en financiën 45

46

Samenvatting

Hoe gaat het binnen het sociaal domein van de Krimpenerwaard? Wat is de impact van onze activiteiten op onze inwoners? Welke baat hebben zij bij onze acties? Op deze vragen geeft de kwaliteitsmonitor antwoord. Dit stelt ons in staat om bij te sturen als dat nodig is. De kwaliteitsmonitor baseren we op beschikbare cijfers. Ook beschrijven we trends en ontwikkelingen in de Krimpenerwaardse samenleving, ondersteund met verhalen uit de praktijk.

Wat we zien is dat de meerderheid van onze inwoners een goede gezondheid ervaart, zich veerkrachtig voelt en in staat is de draad weer op te pakken bij tegenslagen. Dat geldt ook voor een groot deel van onze jeugd. Iets meer dan 80% van de huishoudens in de Krimpenerwaard maakt geen gebruik van gemeentelijke voorzieningen.

Focus door dialoog

In januari 2022 is voor het eerst een dialoog gevoerd met raad, partners en beleidsmedewerkers. Naar aanleiding van deze dialoog – over de cijfers van 2020 – hebben we accenten gelegd op bepaalde thema's voor de komende periode. In de teksten in deze monitor focussen we op de accenten die voortgekomen zijn uit de dialoog: bevorderen kansengelijkheid, anticiperen op vergrijzing en het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving. De focus op deze drie thema's moeten op termijn bijdragen aan het beheersen van de kosten. Tenslotte hebben we ook in 2021 nog te maken gehad met de invloed van corona op onze samenleving. Ook daar besteden we aandacht aan.

Bevorderen kansengelijkheid

Cijfers laten zien dat corona een negatief effect had op de mentale gezondheid en veerkracht van met name jongeren. Ook liepen jeugdigen leerachterstanden op. We zien dat de impact het grootst is op leerlingen die het al moeilijker hadden, bijvoorbeeld omdat er al sprake was van een leerachterstand of als ouders niet in staat waren hun kinderen thuis goed te begeleiden. We zien gezondheidsverschillen onder onze inwoners toenemen. Inwoners met een lage sociaaleconomische status en/of lage opleiding hebben gemiddeld een minder gezonde leefstijl en bewegen ook minder. Ook is deze ongezonde(re) leefstijl terug te zien in cijfers rondom middelengebruik. We weten kinderen met onze minimaregelingen beter te bereiken, voor ouderen blijft het bereik achter.

Anticiperen op vergrijzing

De gevolgen van de vergrijzing zijn zichtbaar in de samenleving in de Krimpenerwaard. Het vrijwilligersbestand vergrijst. De sociale cohesie en onderlinge betrokkenheid is groot, wat zichtbaar is in het relatief grote aantal mantelzorgers binnen onze gemeente. Per saldo neemt in de Krimpenerwaard de druk op mantelzorgers echter toe door de toenemende vraag naar mantelzorg en onvoldoende beschikbare mantelzorgers. Ondanks de onderlinge betrokkenheid en de vele inzet van mantelzorgers, voelen ouderen zich ook vaker eenzaam. Het aantal zelfstandig thuiswonenden ouderen in de Krimpenerwaard ligt hoger dan het landelijke gemiddelde. Vergrijzing betekent ook langer leven met meer aandoeningen. We zien dan ook een toename van hulpvragen binnen de Wmo. Als laatste merken we op dat de vergrijzing, naast andere factoren, ook meespeelt op de arbeidsmarkt bij het ontstaan van personeelstekorten.

Verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving

Zowel landelijk als binnen onze gemeente was de mate van solidariteit tijdens corona hoog. Er is binnen de gemeente grote bereidheid om elkaar te helpen. De sociale samenhang in de buurt wordt overwegend positief ervaren. Tegelijkertijd voelen zowel jongeren als ouderen zich vaker eenzaam. Ondanks dat nog steeds veel inwoners mantelzorg verlenen neemt het aantal wel af. Kijken we specifiek naar het aspect 'sociale veiligheid' dan valt op dat het aantal meldingen van huiselijk geweld toeneemt, net als het percentage kindermishandeling binnen gemeente. Bij deze laatste twee cijfers is het de vraag of het aantal incidentendaadwerkelijk toeneemt of dat we (deels) meer zicht krijgen op deze situaties en daardoor ook eerder en beter kunnen ingrijpen.

De kwaliteitsmonitor en financiën

We hebben in deze monitor een koppeling gemaakt tussen de effecten en resultaten enerzijds en de financiële middelen Sociaal Domein anderzijds. Kijkende naar de kosten binnen het sociaal domein zien we dat er relatief veel middelen (blijven) gaan naar intensieve ondersteuning (voorzieningen waarvoor een beschikking nodig is). Deze kosten nemen ook nog altijd fors toe. De financiële inzet op alternatieven blijft al jaren nagenoeg gelijk, waarbij opvalt dat een beperkt deel daarvan naar de sociale basis en preventie gaat.

1

Monitor in het kort

Indicator	Beweging				
	2019	*2020*	*2021*	*Trend*	*Benchmark*
Veerkracht					
Vertrouwen in toekomst 15 en 16 jarigen	94	93	88	↓	
Eigen kracht	8,48			=	
Percentage vroegtijdig schoolverlaters	1,4	1,3	1,6	↓	
Leefstijl					
Goed ervaren gezondheid 18 jaar en ouder		83		→	
Percentage inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijn		47		↓	
Percentage jeugd dat wekelijks rookt	5,1		4,8	→	
Percentage inwoners met overgewicht		51		=	
Percentage klas 2/4 VO dat recent heeft gedronken	32		31	→	
Mentale gezondheid					
Percentage ernstige eenzaamheid 65+		9			
Percentage jongeren dat zich zeer vaak gestresst voelt	37		41	↓	
Percentage hoog risico op angststoornis en depressie (19 – 64 jaar)		3,8		→	
Jongeren met psychische klachten	19		26		
Sociale leefomgeving					
Aantal meldingen huiselijk geweld (per 1.000 huishoudens)	10,9	15,6		↓↓	
Percentage kindermishandeling	3,5	5,8		↓↓	
Verbondenheid met buurt	7,26			↓↓	
Percentage geen lid van vereniging of organisatie klas 4 VO	25		27	↓↓	
Percentage inwoners (19-64 jaar) dat mantelzorg geeft		14		↓	
Fysieke leefomgeving					
Fysieke leefomgevingskwaliteit	6,36			↓	
Beweegvriendelijke omgeving		46			
Voorzieningenniveau	6,72			=	

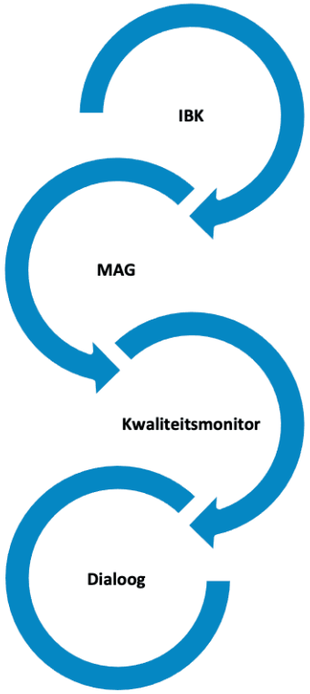
Sociaal economische status					
Percentage ernstige financiële belemmering	2				
Percentage laaggeletterdheid		10			
Slagingspercentage inburgeringsplichtigen	39	45			
Aantal gerealiseerde garantiebanen	45	48	49		
Aantal gerealiseerde beschutte werkplekken	10	25	24		
Percentage slechtere financiële situatie wegens corona		9			
Lichamelijke gezondheid					
Percentage inwoners dat ernstige lichamelijke belemmering ervaart	4				
Percentage gebruik eerstelijnszorg huisarts	79,0	75,1			
Percentage 2 jarigen dat volledig gevaccineerd	87,8	88,6			
Zorggebruik					
Jeugd: Unieke cliënten Jeugd	1.326	1.365	1.403		
Jeugd: Percentage herhaald beroep jeugdzorg	13,1	10,63			
Jeugd: Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdige)		73			
Jeugd: Percentage positief tegenover effect ondersteuning (ouders)		82			
Jeugd: Aantal jeugdmeldingen per fte	123	103	122		
Wmo: Unieke cliënten Wmo	2.065	2.245	2.367		
Wmo: Zelfstandig wonende 70 plussers per 1.000 inwoners	960	961	964		
Wmo: Percentage positief tegenover effect ondersteuning		80			
Wmo: Aantal meldingen Wmo per fte	214	195	223		
P&S: Saldo in- en uitstroompercentage bijstand	-5	7	-2		
P&S: Aantal personen in schuldhulpverlening (per 10.000 inwoners)	21	22			
P&S: Percentage door traject meer kans op baan		56			
P&S: Aantal toegewezen aanvragen minimaregelingen	1.251	1.352			

2

Inleiding

2.1 Werken aan de bedoeling, leren en verbeteren

Dit is de tweede kwaliteitsmonitor na de totstandkoming van het integraal beleidskader Sociaal Domein (IBK) en de maatschappelijke agenda (MAG) die beiden in 2021 zijn vastgesteld. In het IBK beschrijven we hoe het gaat met onze inwoners en wat we voor hen willen bereiken. De MAG beschrijft met welke aanpak we deze resultaten willen behalen. In de kwaliteitsmonitor tonen we aan de hand van cijfers en ervaringen aan, of onze inwoners ook daadwerkelijk beter worden van onze inspanningen en hoe we daar achter komen. Op die manier kunnen we de ontwikkelingen op de maatschappelijke ambities uit het IBK volgen. Dit biedt vervolgens ook weer aanleiding voor de dialoog met elkaar: Wat zien we? Wat vinden we daarvan? Willen we er iets mee? Door met elkaar in gesprek te gaan, kunnen we samen leren en onze werkwijze verbeteren.

Figuur 1: Samenhang IBK, MAG, kwaliteitsmonitor en dialoog

Deze monitor gaat over het verkrijgen van inzicht in de effecten op de gestelde doelen in het sociaal domein en beschrijft ontwikkelingen in de kosten van gemeentelijke voorzieningen. Verantwoording vindt plaats via de begrotingscyclus. Wel maken we in deze monitor een koppeling tussen de hier beschreven effecten en de financiën.

2.2 Wat leest u in de monitor?

We gebruiken in deze monitor, net als in de eerste monitor, de ordening volgens de beleidsraderen van positieve gezondheid, zoals deze ook beschreven worden in het IBK. We sluiten aan bij de in het IBK geformuleerde maatschappelijke effecten en doelen.
In de eerste kwaliteitsmonitor (vastgesteld in november 2021) hebben we (beleids)informatie over het sociaal domein op een gestructureerde, samenhangende en herhaalbare wijze in kaart gebracht. We hebben niet overal invloed op. Er gebeurt namelijk ook veel in een mensenleven waar we niet direct invloed op hebben. We moeten rekening houden met aspecten als landelijk beleid en landelijke economische ontwikkelingen. Om een beter beeld te krijgen van hoe het gaat binnen de Krimpenerwaard, vergelijken we ook nu weer waar mogelijk met andere gemeenten van gelijke omvang (benchmark) en kijken we naar landelijke trends en ontwikkelingen.

De gekozen indicatoren zijn gelijk aan de eerste monitor. Ze geven een evenwichtig beeld van cijfers op het niveau van de hele Krimpenerwaardse samenleving, maar ook op het niveau van voorzieningen. De indicatoren zijn meetbaar en/of merkbaar voor onze inwoners. Deze tweede monitor verschijnt al relatief snel na het uitbrengen van de eerste kwaliteitsmonitor. Er is beperkt nieuwe data beschikbaar en in deze korte periode zijn er ook beperkt nieuwe maatschappelijke en sociaal economische trends en ontwikkelingen te melden. Daarom bestaat deze kwaliteitsmonitor voor een groot deel uit praktijkvoorbeelden en waar mogelijk het delen van de effecten daarvan.

2.3 Van ‘alles een beetje’ naar diepte onderzoek

De eerste kwaliteitsmonitor beschreef op alle beleidsraderen uit het IBK de voortgang van de beoogde maatschappelijke resultaten. Dat van ’alles een beetje’ was voor een eerste kwaliteitsmonitor een mooie start. Uit de dialoog tussen de raad en het sociaal domein (beleid) in januari 2022 kwam naar voren dat het accent gelegd moet worden op vier thema’s. Dat betekent dat we in deze monitor focussen op:

- Bevorderen kansengelijkheid
- Anticiperen op vergrijzing
- Verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving
- Beheersen van de kosten jeugdzorg/Wmo

Tenslotte was ook in 2021 nog sprake van corona. De invloed daarvan op onze samenleving, in het bijzonder op kwetsbare groepen, komt wederom aan bod in de kwaliteitsmonitor.

2.4 Reikwijdte van de monitor

De reikwijdte van deze kwaliteitsmonitor is het sociaal domein en bestaat uit de beleidsthema's: Werk & Inkomen, Jeugd & Onderwijs, Zorg & Welzijn en Sport & Cultuur. Deze thema's zijn allemaal verwerkt in de beleidsraderen van positieve gezondheid. Daarnaast heeft het sociaal domein raakvlakken met onderwerpen als veiligheid en wonen. Daar waar het raakvlakken heeft, maakt veiligheid en wonen ook onderdeel uit van deze monitor.

2.5 Opbouw van de monitor: hoe verhouden indicatoren zich tot doelen en maatschappelijke effecten

Voor de opbouw van de kwaliteitsmonitor gaan we uit van de beleidsraderen, zoals vastgesteld in het IBK. Te weten: Veerkracht ; is, Leefstijl, Mentale gezondheid, Sociale leefomgeving, Fysieke leefomgeving, Sociaal economische status, Lichamelijke gezondheid en Zorggebruik. Bij ieder rad starten we met een doelenboom waarin beschreven staat wat de maatschappelijke effecten en doelen zijn die samenhangen met het betreffende rad. Deze zijn overgenomen uit de MAG.

Figuur 2: Voorbeeld doelenboom

Vervolgens zien we bij ieder beleidsrad een tabel met de belangrijkste indicatoren. In deze tabel staat ook hoe deze indicatoren zich ontwikkelen in de tijd en indien beschikbaar hoe we in de Krimpenerwaard op deze indicator 'scoren' ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Hieronder volgt een voorbeeld ter verduidelijking.

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Vertrouwen in toekomst 15 en 16 jarigen	GGD	94	93	88	←	

Figuur 3: Voorbeeld indicator

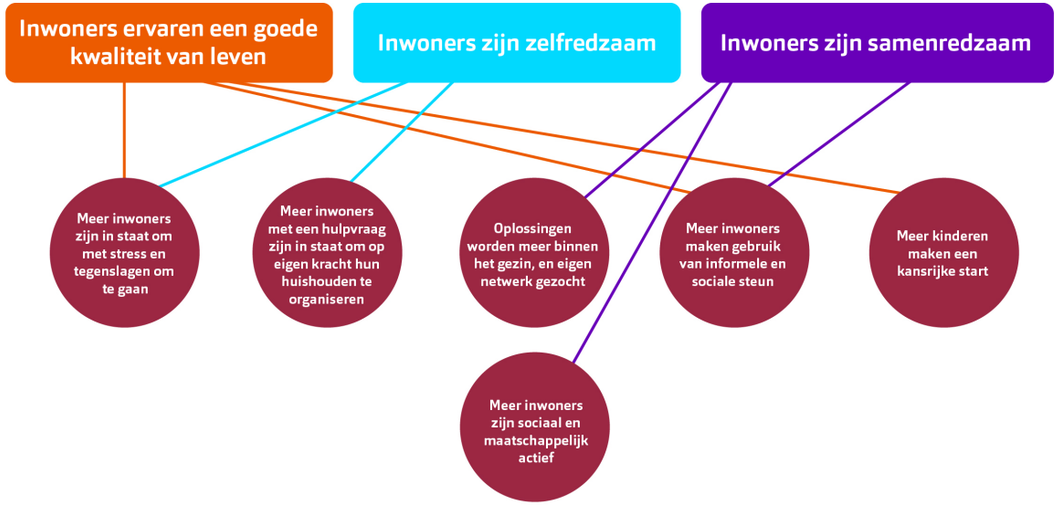
In de eerste kolom staat de indicator, in de tweede kolom staat de bron waarvan de cijfers zijn verzameld. Vervolgens worden de waarden weergegeven voor de jaren 2019, 2020 en 2021 (waar mogelijk). De kolom 'trend' geeft aan of de cijfers zich in de gewenste richting ontwikkelen. Dit wordt aangegeven door middel van een drietal symbolen die in het bovenstaande gedeelte van de tabel worden uitgelegd. In dit voorbeeld neemt het vertrouwen in de toekomst van 15 en 16 jarigen af, hetgeen als een negatieve ontwikkeling wordt aangemerkt en daarom als een gele pijl wordt weergegeven. De laatste kolom 'benchmark' vergelijkt de cijfers van de gemeente Krimpenerwaard met soortgelijke gemeenten. Afhankelijk van de indicator en databeschikbaarheid wordt vergeleken met de regio Midden-Holland, Hollands Midden en weinig stedelijke gemeenten. Met een symbool wordt aangegeven of de Krimpenerwaard lager of hoger dan het gemiddelde van de benchmark presteert of ongeveer gelijk. Belangrijk hierbij om op te merken is dat het symbool onder benchmark geen waardeoordeel geeft, zoals dit bij trend wel het geval is (dat wil zeggen gewenste of ongewenste richting). Onder benchmark wordt louter aangegeven of lager of hoger, dan wel gelijk aan het gemiddelde van de benchmark wordt gepresteerd. Afhankelijk van de indicator kan dit als positief dan wel negatief worden aangemerkt. Ook de symbolen met betrekking tot benchmark worden in de tabel toegelicht.

Als de velden onder de jaren, trend of benchmark niet zijn gevuld, zijn er geen gegevens bekend. Het kan voorkomen dat bij een indicator geen of slechts één cijfer bekend is voor de jaren 2019 tot en met 2021, maar dat toch sprake kan zijn van een trend. Deze trendbeweging wordt dan gebaseerd op cijfers voor 2019. Omwille de leesbaarheid worden deze cijfers niet altijd weergegeven. Om toch een indruk te krijgen van de trend hebben we er voor gekozen om waar mogelijk deze beweging toch aan te duiden.

3

Beleidsrad
Veerkracht

Veerkracht is het vermogen van mensen om met veranderingen, stressvolle gebeurtenissen, tegenslagen en uitdagingen om te kunnen gaan. Naast iemand persoonlijke eigenschappen zijn daarvoor ook het hebben van een sociaal netwerk, actief en gezond zijn, doelen nastreven en toekomst perspectief hebben erg belangrijk.

3.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Vertrouwen in toekomst 15 en 16 jarigen	GGD	94	93	88	←	=
Eigen kracht	Burgerpeiling	8,48			=	=
Percentage vroegtijdig schoolverlaters	GGD	1,4	1,3	1,6	←	=

3.2 Meerderheid inwoners Krimpenerwaard veerkrachtig

De meerderheid van onze inwoners voelt zich veerkrachtig. Zij hebben het vermogen om met veranderingen, stressvolle gebeurtenissen, tegenslagen en uitdagingen om te gaan. De coronacrisis heeft van iedereen veel gevraagd op dit gebied.

Uit de praktijk: WelZijn Krimpenerwaard, aandacht voor kwetsbare doelgroepen
WelZijn Krimpenerwaard ziet een toename van het aantal hulpvragen ten opzichte van 2020. Elk creatief idee of initiatief werd aangegrepen om het contact te zoeken met de inwoners. Denk bijvoorbeeld aan samen eten, samen bewegen en 'De dag van de mantelzorg'. Eén van de vele initiatieven is het project 'Informatief huisbezoek 75-plussers'. In 2021 zijn 96 inwoners bezocht, verdeeld over de 11 kernen in de Krimpenerwaard. Dit betreft 45% van het aantal adressen van 87-jarigen in de Krimpenerwaard.
Vrijwilligers van WelZijn Krimpenerwaard gaan op huisbezoek bij 75-plussers (elk jaar worden inwoners van één of twee geboortejaren bezocht) om te vragen en signaleren hoe het met hen gaat en bieden informatie over het activiteiten- en dienstenaanbod uit de kernen. In het kader van preventie is er specifiek aandacht voor het thema 'vitaal ouder worden'. Sleutelwoorden zijn preventie, informatie en signalering. Dit aanbod speelt in op de gevolgen van vergrijzing. WelZijn Krimpenerwaard hoort regelmatig dat persoonlijke gesprekken met een vrijwilliger zeer op prijs worden gesteld en ziet dit ook terug in haar dagelijks werk: de vraag naar maatjes voor een goed gesprek en persoonlijk contact nemen toe. Daarnaast is WelZijn Krimpenerwaard ervan overtuigd dat de persoonlijke huisbezoeken een belangrijke bijdrage leveren aan het in beeld brengen van het welzijn van haar oudere inwoners, met name ter voorkoming van eenzaamheid.

3.3 Veerkracht onder jongeren tijdens de coronacrisis landelijk gedaald

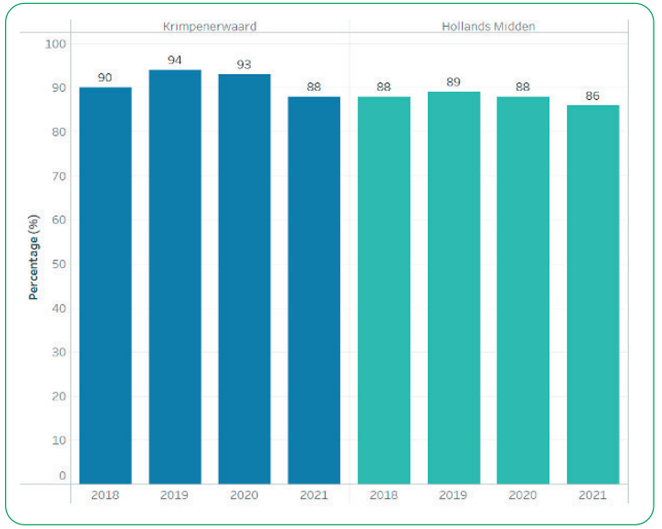
Landelijk zien we dat, met name in het begin van de coronacrisis, de gevolgen op het mentaal welbevinden nog beperkt leken en mensen ook nog veerkrachtig waren. In 2021 is dit echter veranderd. De gevolgen zijn met name zichtbaar bij jongeren. Naast een daling in mentaal welbevinden (zie rad 'mentale gezondheid') bij deze doelgroep, is er ook sprake van opgelopen leerachterstanden door de schoolsluitingen. In landelijk onderzoek wordt de verwachting genoemd dat de meeste jongeren veerkrachtig genoeg zijn om weer 'terug te veren'. Dit zal niet voor alle jongeren gelden. We zien in het algemeen een daling in het aantal jongeren in deze doelgroep dat vertrouwen heeft in de toekomst. Jongens hebben meer vertrouwen in de toekomst dan de meisjes.
Ondanks de daling in veerkracht, zien we nog steeds een grote groep jongeren die zich meestal (zeer) gelukkig voelt, waarbij er wel een groot verschil is tussen jongens en meisjes.

Uit de praktijk: de Jeugdondersteuner Huisartsen (JOH)
Eind 2021 zijn we gestart met de jeugdondersteuner in de huisartsenpraktijk (JOH). Dit draagt bij aan de samenwerking tussen het sociaal domein en de eerstelijnszorg, met als doel de meest passende zorg in te zetten met aandacht voor normaliseren.

De JOH ziet relatief veel jongeren die moeite hebben om voor zichzelf op te komen, geen 'nee' durven zeggen en/of onzeker zijn. Ook zijn er regelmatig jongeren die last hebben van angstklachten of somberheid of een negatief zelfbeeld. Zij kunnen hier last van hebben op school of in contact met leeftijdgenoten en/of volwassenen. Ook kan er sprake zijn van pesten.

De JOH gaat met de jeugdige onderzoeken waar dan echt het probleem zit en wat de jeugdige wil veranderen. Het gaat dan (bijna) altijd om het aanleren van vaardigheden: wat wil ik anders doen? Hoe kan ik dat doen? Op een creatieve manier, door middel van oefeningen en het maken van huiswerk, gaat de jeugdige dan aan de slag. Tegelijkertijd bespreekt de JOH ook met de jeugdige dat sommige zorgen ook 'gewoon' bij hun leeftijd horen. Onzekerheid over jezelf en vriendschappen en ruzie met je ouders horen bij de ontwikkeling die je als puber doormaakt.

De JOH gaat ook in gesprek met ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun (jonge) kinderen, denk aan slecht slapen, niet willen eten en ruzies tussen de kinderen onderling. Hierbij geeft de JOH tips en adviezen aan ouders hoe om te gaan met het gedrag van hun kind. Maar ook kan de JOH met ouders bespreken dat bepaald gedrag normaal is en bij de ontwikkeling van hun kind hoort. Dat maakt het gedrag niet makkelijker voor ouders, maar het helpt ouders wel te horen dat zij niet de enige zijn en dat het meestal 'maar' een fase is.

Figuur 4: Vertrouwen in de toekomst 15 en 16 jarigen

Uit de praktijk: samenwerking gro-up en jeugdsozen
In 2020 heeft de gemeente in een overleg met jeugdsozen en jongerenwerkers gevraagd wat de ervaringen en behoeften zijn van de jongeren binnen onze gemeente. Dit overleg werd door alle betrokkenen als positief ervaren en wordt om die reden structureel voortgezet. Halfjaarlijks organiseert de gemeente dit overleg met jeugdsozen en gro-up. Team Sportservice sluit aan als er vragen zijn waar zij over mee kunnen denken. De jeugdsozen delen ervaringen en kennis, en kunnen ook ondersteuning vragen aan gro-up. Deze ondersteuning, met name voor vrijwilligers, bestaat uit het begeleiden en trainingen aanbieden zoals bijvoorbeeld de IVA (instructie verantwoord alcohol schenken), leren van vergadertechnieken, plannen en begroten van activiteiten.
Ook werken ze samen in het verbinden van jongeren met organisaties. Eén van de resultaten is dat jeugdsozen elkaars aanbod gaan delen en op elkaar afstemmen. Gro-up werkt veel met social media, zowel wat betreft voorlichting, informatie, als jongeren individueel. Dit is een waardevolle aanvulling op contact in het echte leven en het bereiken van (nog) meer jongeren. Jongerenwerkers en jeugdsozen richten zich op kwetsbare/kwetsbaardere jongeren en hun sociale leefomgeving. Hun inzet en samenwerking dragen bij aan het vergroten van de kansengelijkheid onder jongeren. De preventieve werking die hiervan uitgaat, heeft op termijn ook invloed op de inzet van jeugdhulp. Gro-up werkt met jongeren aan het ontwikkelen van talenten, sociale vaardigheden en een positief zelfbeeld en het opbouwen van een sociaal netwerk. Dit is van invloed op de veerkracht en mentale gezondheid van jongeren, waardoor zij beter in staat zijn om te gaan met moeilijke situaties en problemen.

3.4 In de Krimpenerwaard helpen we elkaar

Uit een landelijk onderzoek (De Laag-Vertrouwensamenleving, Engbersen et al. 2021) komt naar voren dat de bereidheid om een ander te helpen groot is. En dat deze bereidheid ten opzichte van het begin van de corona-pandemie niet is gedaald. In de Krimpenerwaard zien we deze bereidheid ook, in nog grotere mate dan landelijk is gemeten. Bij het rad 'sociale leefomgeving' gaan we verder in op de ontwikkelingen rondom de inzet van vrijwilligers en mantelzorg binnen de Krimpenerwaard.

3.5 Meer peuters naar voorschoolse educatie

We willen voor alle kinderen een goede start in het basisonderwijs. Vanaf twee jaar kunnen peuters in dat kader naar de peuteropvang (voorschoolse voorzieningen). Kinderen met een achterstand in taal of bredere ontwikkeling komen in aanmerking voor een VVE indicatie. VVE is het totaal van voorschoolse educatie, gericht op peuters van 2 tot 4 jaar, en vroegschoolse educatie voor kleuters van 4 tot 6 jaar. In onze gemeente wordt op elke peuteropvang voorschoolse educatie (VE) geboden: een programma waarin op gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling wordt gestimuleerd op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. In 2021 kregen volgens de Peutermonitor 114 peuters een VVE indicatie (9% van het totaal aantal peuters). Hiervan zijn er 91 daadwerkelijk geplaatst op een peuteropvang met VVE aanbod. Hiermee was er in 2021 een gemiddeld bereik van 80%. Dit is een forse toename in vergelijking met 2019 toen het gemiddelde bereikpercentage 68% was.

Uit de praktijk: Voor- en Vroegschoolse Educatie coördinatiepunt Krimpenerwaard
Sinds 2021 werken we met een coördinatiepunt Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit wordt uitgevoerd door de Jeugdgezondheidszorg. Met het VVE coördinatiepunt houden we zicht en sturen we op VVE indicaties en peuters waarbij de toeleiding naar de peuteropvang moeilijk verloopt. Dit kan bijvoorbeeld komen door een taalbarrière of doordat ouders verkeerde informatie hebben over het proces. Ouders worden actief geholpen om samen te kijken of het kind toch geplaatst kan worden in de peuteropvang. Zo proberen we het verschil tussen het aantal indicaties (114 in 2021) én het aantal kinderen dat daadwerkelijk geplaatst wordt (91 in 2021) te verkleinen.
Ook speelt het VVE coördinatiepunt een rol in het screenen en monitoren van kleuters die naar de schakelklas in Schoonhoven gaan. De coördinator neemt deel aan het brede VVE netwerk Krimpenerwaard, wat bijdraagt aan de onderlinge samenwerking. Het VVE coördinatiepunt is een middel om nog actiever bij te dragen aan het vergroten van kansengelijkheid.

3.6 Basisschoolleerlingen Krimpenerwaard met een risico op achterstand lager dan landelijk

In 2020 viel 11% van de Krimpenerwaardse basisschoolleerlingen in de doelgroep (volgens landelijk vastgestelde criteria) met het hoogste risico op een onderwijsachterstand (CBS). Dit percentage is gelijk gebleven in vergelijking met 2019, en is lager dan het landelijk gemiddelde van 15%. Ondanks dat het aantal leerlingen met een risico op een leerachterstand lager is dan het landelijk gemiddelde, blijven we hierin investeren. Voor kleuters die bij de start op de basisschool nog extra ondersteuning nodig hebben in de taalontwikkeling, is er vroegschoolse educatie. Dit wordt op alle basisscholen in Krimpenerwaard geboden.

Aanvullend is er in de kern Schoonhoven sinds 2007 een schakelklas voor leerlingen die nog meer ondersteuning nodig hebben. Deze kleuters gaan deels naar de schakelklas en de overige schooltijden zitten zij in hun klas op een reguliere basisschool. In 2021 zagen we een toename van het aantal kleuters dat een beroep doet op de schakelklas. Dit waren voornamelijk leerlingen uit Schoonhoven. Om wachtlijsten te beperken/voorkomen, is er in 2022 een tweede schakelklas in Schoonhoven opgezet.

3.7 Onderwijs en corona

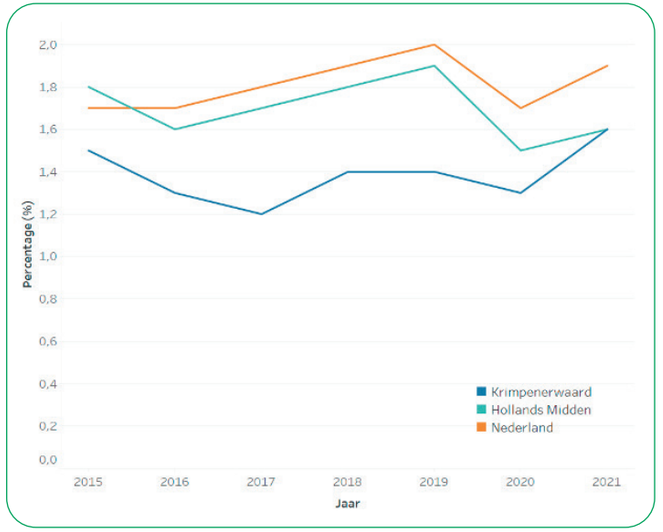
Zoals eerder vermeld waren ook in 2021 de effecten van corona nog merkbaar. Het jaar begon met enkele weken thuisonderwijs en ook daarna bleven er maatregelen die van invloed waren. Kinderen in meer kwetsbare posities lijken het meeste last te hebben gehad van de scholensluiting. In de Staat van het Onderwijs 2021 is opgenomen dat 85% van de scholen aangeven dat leerlingen een achterstand hebben opgelopen in de periode van afstandsonderwijs. Ook heeft corona de vinger op de zere plek gelegd: de kansenongelijkheid tussen leerlingen lijkt te zijn toegenomen. Dit laatste wordt ook herkend door de lokale schoolbesturen. De achterstanden zijn vooral zichtbaar op individueel niveau. Volgens de Staat van het Onderwijs 2021 komt dit deels door de ongelijke beschikking over educatieve hulpmiddelen, culturele bezittingen en welvaart in de thuisomgeving. In de Krimpenerwaard hebben de scholen veelal zelf laptops en andere benodigdheden beschikbaar kunnen stellen aan hun leerlingen. Waar dit niet lukte, was Stichting Leergeld hiertoe bereid. Scholen concludeerden in sommige situaties dat, ondanks deze middelen, het thuisonderwijs toch niet lukte. Bijvoorbeeld omdat de woonsituatie beperkte ruimte had of dat ouders – om wat voor reden – niet in staat waren hun kinderen voldoende te helpen. Deze kinderen kregen, zowel binnen het primair als voortgezet onderwijs, samen met kinderen van ouders met een cruciaal beroep, onderwijs op school.

3.8 Schoolverzuim neemt af in Krimpenerwaard

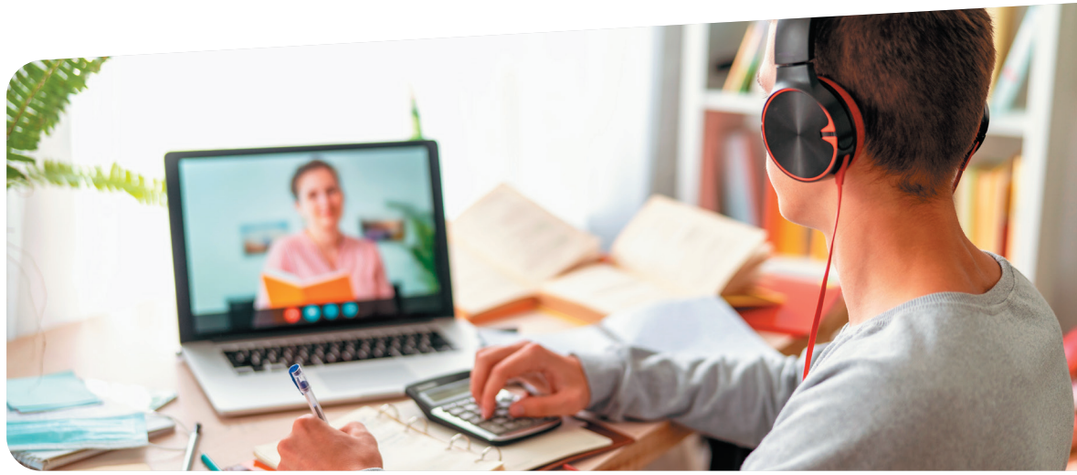
We streven ernaar dat kinderen een kansrijke start maken. Als kinderen of jongeren verzuimen van school, doen zij niet mee via onderwijs en is hun ontwikkeling mogelijk niet optimaal. Zo is schoolverzuim een belangrijke risicofactor voor voortijdig schoolverlaten, en hebben thuiszitters vaak meerdere problemen tegelijk. Om die reden zijn inzicht in het aantal thuiszitters en voortijdig schoolverlaten relevant. Bureau leerlingzaken (afdeling van gemeente Gouda) voert voor de gemeente Krimpenerwaard alle leerplicht taken uit. Een ontwikkeling die zich het afgelopen schooljaar heeft voortgezet is dat ketenpartners de medewerkers van bureau leerlingzaken goed weten te vinden. Het relatief verzuim in Krimpenerwaard is in het schooljaar 2020-2021 gedaald naar 2,0%. In Midden-Holland is dit 3,5%. Het aantal geregistreerde thuiszitters (absoluut verzuim) in Krimpenerwaard is 0 in het jaar 2020-2021. Het aantal kinderen dat in werkelijkheid thuis zit, ligt naar verwachting (veel) hoger. Kinderen die geoorloofd thuis zijn vanwege psychische of lichamelijke problematiek vallen niet onder deze cijfers, maar zitten wel degelijk thuis.

3.9 Lichte toename voortijdig schoolverlaters

In de Krimpenerwaard is het aantal jongeren tussen de 12 en 23 jaar dat zonder startkwalificatie (havo-, vwo- of minimaal mbo-2-diploma) het onderwijs verliet het afgelopen jaar iets gestegen van 1,3% naar 1,6%. Dit is gelijk aan het percentage voor Midden-Holland. Het percentage van de schoolgaande 12- tot 23-jarigen dat in schooljaar 2020-2021 zonder startkwalificatie het onderwijs heeft verlaten, varieert tussen gemeenten van 1,0% tot 2,2%.

Figuur 5: Percentage voortijdig schoolverlaters

4

Beleidsrad
Leefstijl

Een gezonde leefstijl helpt voor het ervaren van een goede gezondheid. Daar streven we naar in de Krimpenerwaard. Dat betekent voldoende bewegen, niet roken, matig alcoholgebruik, gezonde voeding en ontspanning.

4.1 Cijfers: Hoe staat het ervoor in de Krimpenerwaard?

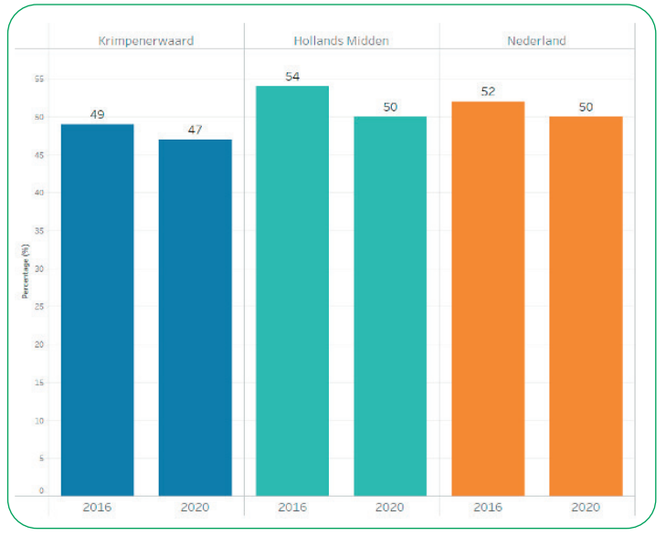

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk	
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark	

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Goed ervaren gezondheid 18 jaar en ouder	GGD		83		→	
Percentage inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijn	GGD		47		←	
Percentage jeugd dat wekelijks rookt	GGD	5,1		4,8	→	
Percentage inwoners met overgewicht	GGD		51		=	
Percentage klas 2/4 VO dat recent heeft gedronken	GGD	32		31	→	

4.2 Beweging mogelijk voor iedereen in de Krimpenerwaard

Lokaal zijn er geen nieuwe gegevens beschikbaar ten aanzien van de beweegrichtlijn van onze inwoners. Vorig jaar concludeerden we dat het aantal inwoners dat voldoet aan de landelijke beweegrichtlijn afneemt. Als gevolg van corona was binnen sporten en sporten in teamverband gedurende verschillende periodes niet mogelijk. Wel lijken inwoners sinds de coronaperiode meer te wandelen en te bewegen in de openbare ruimte.

Figuur 6: Percentage inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijn

Figuur 7: Middelengebruik onder jeugd

4.3 Onder Krimpenerwaardse jongeren relatief hoog middelengebruik

Jongeren in Krimpenerwaard gebruiken meer alcohol dan in de rest van de regio Hollands Midden. Er is echter wel een lichte daling te zien van 32% in 2019 naar 31% in 2021. Ditzelfde geldt voor roken. Roken neemt af, maar blijft hoger ten opzichte van de regio. Ook het gebruik van genotsmiddelen is onder jongeren in de Krimpenerwaard in 2021 toegenomen ten opzichte van jongeren in de regio.

Uit de praktijk: Informatie, advies en voorlichting over middelengebruik
Jongerenwerkorganisatie gro-up is actief op de middelbare scholen om jongeren te informeren over middelen. De GGD sluit jaarlijks aan op mentoravonden van de 1e en 2e klas van het voortgezet onderwijs om ouders te informeren over middelengebruik. Daarnaast organiseert de gemeente, in samenwerking met o.a. gro-up, Kwadraad, het CJG en politie een puberbeurs over genotmiddelen in oktober 2022 (uitgesteld t.g.v. Corona). De puberbeurs is een avond waar ouders van (pre)pubers veel informatie krijgen over onderwerpen die in de puberteit belangrijk zijn. Het programma is afwisselend en interactief, in samenwerking met acteurs. Door deze interventies zetten we in op bewustwording bij jongeren, ouders en hun omgeving ten aanzien middelengebruik.

5

Beleidsrad
Mentale gezondheid

Sociale contacten zijn belangrijk voor de kwaliteit van leven van mensen. Als mensen zich niet met anderen verbonden voelen, spreken we over eenzaamheid. Mentale gezondheid gaat daarom over verbondenheid en saamhorigheid, zodat gevoelens van eenzaamheid, angst en depressie minder snel de kop opsteken.

5.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard?

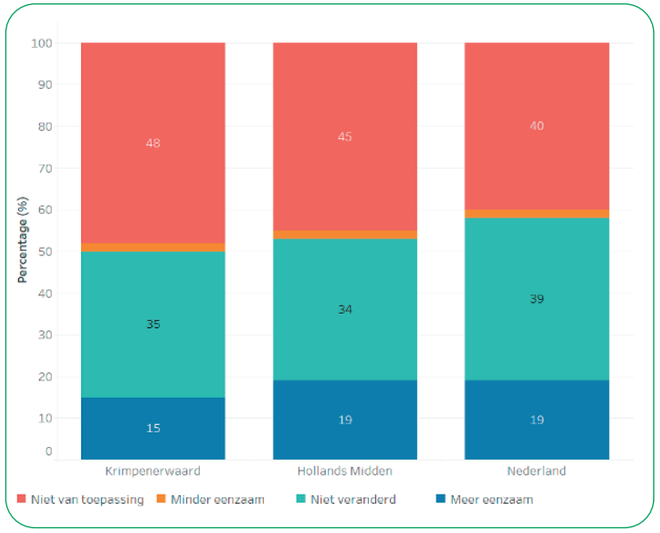

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk	
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark	

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Percentage ernstige eenzaamheid 65+	GGD		9		=	≈
Percentage jongeren dat zich vaak of zeer vaak gestresst voelt	GGD	37		41	←	<
Percentage hoog risico op angststoornis en depressie (19 – 64 jaar)	GGD		3,8		→	≈
Jongeren met psychische klachten	GGD	19		26	←	≈

5.2 Emotionele eenzaamheid en hoog risico op angst en depressie neemt toe in bepaalde wijken

In Krimpenerwaard geeft 15% aan meer eenzaamheid te ervaren door corona. Uit landelijk onderzoek komt naar voren dat vooral de emotionele eenzaamheid (het gemis van betekenisvolle relaties) toenam onder ouderen tijdens de coronaperiode. Ook onder jongvolwassenen is er landelijk veel sprake van eenzaamheid. Opvallend is dat in de Krimpenerwaard er een aantal wijken zijn, waar relatief veel mensen wonen die zich eenzaam voelen. Dit zien we onder andere in wijken in Lekkerkerk en in Schoonhoven-Noord, waar cijfers rondom eenzaamheid boven het landelijke gemiddelde liggen. In diezelfde buurten blijkt ook het percentage inwoners met een hoog risico op angst of depressie relatief hoog en boven het landelijk gemiddelde.
Ook onder mensen die corona van dichtbij meemaakten (een naaste hebben die ernstig ziek werd of overleed) of extra risico lopen als ze het virus krijgen, was het aandeel met een laag psychisch welbevinden groter en zij waren gemiddeld minder tevreden met hun leven.

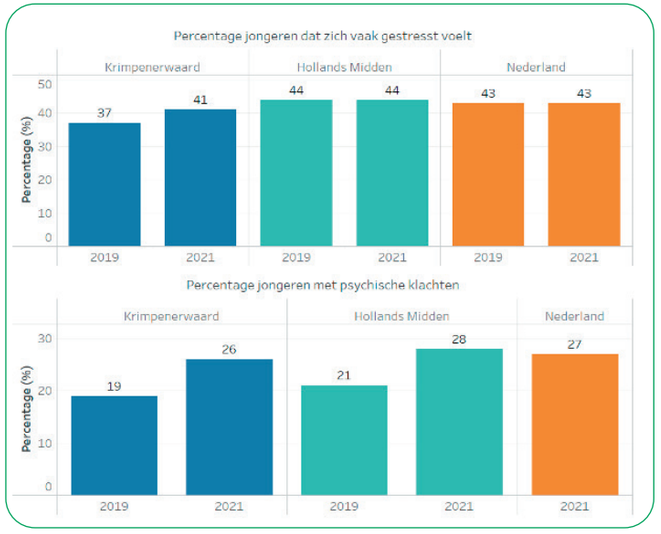
Figuur 8: Meer eenzaamheid door corona

5.3 Sociaal isolement bij kwetsbare groepen neemt toe

De trend dat eenzaamheid toeneemt, zien we ook terug in het aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast van het Zorg- en Veiligheidshuis. Hier komen meldingen binnen over mensen die zorg mijden en in een zorgelijke situatie verkeren. Vaak leven deze mensen in isolement en hebben ze een zeer beperkt sociaal netwerk of is er helemaal geen contact meer met familie. In 2018 zijn er 115 meldingen binnen gekomen. In 2019 is dit flink gestegen naar 170 meldingen. In 2021 zet de stijging door. In 2020 was er een lichte daling. Dit kan waarschijnlijk worden verklaard door de coronacrisis. Hier zitten ook meldingen tussen van inwoners met een sterk vervuilde of overvolle woning in de gemeente Krimpenerwaard. De afgelopen jaren zien we een toename van deze problematiek. Vaak speelt hier achterliggende problematiek (trauma of een gebeurtenis met heftige impact). Het feit dat het aantal meldingen toeneemt, wil niet zeggen dat het aantal mensen in een dergelijke situatie per definitie toeneemt. Door de werkwijze van het Meldpunt en de inzet van bijvoorbeeld de Wijk-GGD hebben we (ook) beter zicht op deze doelgroep, en kunnen we wellicht erger voorkomen.

5.4 Verslechtering van de mentale gezondheid onder jongeren

De meeste Krimpenerwaardse jongeren zijn tevreden met hun gezondheid.
Tegelijkertijd is een groot deel van de jongeren (41%) zeer vaak gestrest en stijgt dit aantal ook. In de regio Hollands Midden ligt dit percentage nog iets hoger. Onder jongeren is er een trend zichtbaar van een verslechtering van de mentale gezondheid. De coronacrisis heeft veel invloed gehad op de middelbare scholieren. In de afgelopen twee jaar is het aantal jongeren met psychische klachten of somberheid gestegen van 19% naar 26%. Een toename zien we ook bij het aantal jongeren in de Krimpenerwaard dat vaak suïcidegedachten (4,4,%) heeft en/of een suïcide-poging heeft gedaan, waarbij jongens hoger scoren dan meisjes. In 2021 zegt 9% regelmatig suïcidegedachten te hebben.

Figuur 9: Mentale gezondheid onder jongeren

Uit de praktijk: Jongerenwerk start project voor jongeren
Naar aanleiding van de signalen en (landelijke) cijfers zal gro-up binnen onze gemeente starten met een project gericht op de aanpak van eenzaamheid onder jongeren tussen de 18 en 25 jaar. De jongerenwerkers gaan met de jongeren werken aan het vergroten van hun vaardigheden en het versterken van hun zelfbeeld. Om het thema eenzaamheid en de inloopactiviteit meer bekendheid te geven, gaat gro-up samenwerken met verschillende netwerkpartners. Doel van dit project is jongeren uit de Krimpenerwaard uit hun isolement halen, door jongeren (sociale) vaardigheden aan te leren, hun zelfbeeld te versterken en hun netwerk te vergroten/ versterken.

Uit de praktijk: KernKracht organiseert laagdrempelige ExpEx Ervaringscafe's voor jongeren
Stichting Kernkracht organiseert sinds 2021 Ervaringscafe's in de Krimpenerwaard. Het idee is ontstaan vanuit eigen ervaringen van de ExpEx jongeren (jongeren met ervaring in de (jeugd)hulpverlening) en de verhalen die Kernkracht hoorde van jongeren, over je eenzaam voelen, je 'anders' voelen en over het missen van een plek waar je heen kunt als je ergens mee zit. Tegelijkertijd is het doel om (zelf)stigma's tegen te gaan. Ervaringen zijn universeel en (h)erkenning daarin laat juist de grenzen vervagen. Tevens worden er leuke activiteiten georganiseerd en kunnen de jongeren met elkaar eten. Eén van de deelnemers zegt hierover: "Ik heb hier helemaal niet het gevoel dat ik zo anders dan anderen ben". Met het ervaringscafé vervult Kernkracht een behoefte van (vaak kwetsbare) jongeren.

Uit de praktijk: Ervaringsdeskundige jongeren maken theater
Stichting Kernkracht heeft een theatervoorstelling opgevoerd voor en door ervaringsdeskundige jongeren. Samen met hulpverleners en beleidsmedewerkers delen ze hun ervaringen over hoe het is om 18 te worden in de jeugdzorg met behulp van onder meer spoken word, dans en muziek. Dit ervaringstheater laat zien dat meer jongeren moeite hebben met de overgang naar volwassenheid, waardoor de drempel wordt verlaagd zelf vragen te stellen of ondersteuning te zoeken. Daarnaast zitten de deelnemers samen in een lerend proces waarbij bewustwording wordt gecreëerd. Jeugdzorg Nederland gaf na een voorstelling van het ervaringstheater de volgende reactie: "Het resultaat was indrukwekkend. Ik denk dat iedereen nu overtuigd is waarom we met z'n allen moeten zorgen voor een betere overgang naar volwassenheid".

6

Beleidsrad
Sociale leefomgeving

Een prettige sociale leefomgeving gaat over wonen in een veilige en leefbare buurt én over veiligheid binnen gezinnen. De gemeente Krimpenerwaard streeft ernaar dat inwoners elkaar sneller en makkelijker vinden voor hulp in de omgeving. Hulp in de omgeving kan bijvoorbeeld geboden worden door mantelzorgers en vrijwilligers. Daarnaast spannen bedrijven zich in om ervoor te zorgen dat kwetsbare inwoners een plek vinden op de arbeidsmarkt met de benodigde begeleiding.

6.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting		Beweging in ongewenste richting		Indicator blijft gelijk		
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark		Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark		Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark		

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Aantal meldingen huiselijk geweld (per 1.000 huishoudens)	GGD	10,90	15,60		←	
Percentage kindermishandeling	GGD	3,5	5,8		←	
Verbondenheid met de buurt	Burgerpeiling	7,26			←	
Percentage dat geen lid is van vereniging of organisatie klas 4 VO	GGD	25		27	←	
Percentage inwoners (19-64 jaar) dat mantelzorg geeft	GGD		14		←	

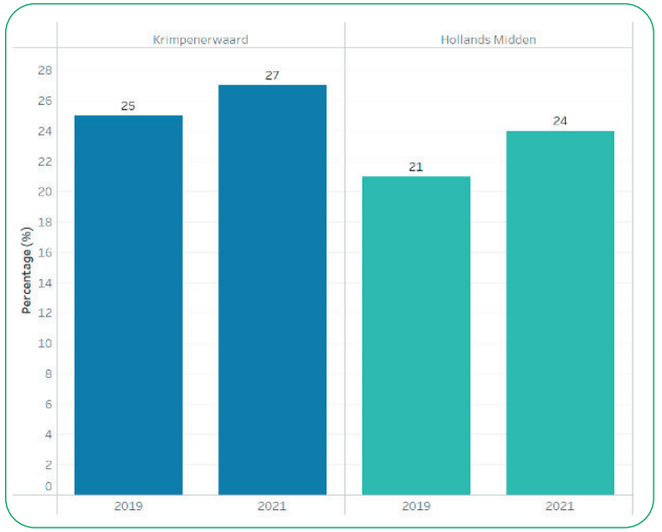
Er zijn binnen dit rad beperkt nieuwe data beschikbaar. Maatschappelijke partners zijn echter op meerdere manieren bezig om bij te dragen aan ontmoeting, elkaar (leren) kennen en het investeren in netwerken. Dit wordt duidelijk in de praktijkvoorbeelden.

Uit de praktijk: Buurtkamers om ontmoeting te faciliteren
WelZijn Krimpenerwaard is samen met woningcorporatie QuaWonen en het Huis van Noord (Schoonhoven-Noord) het project Buurtkamers gestart. Het doel hiervan is om eenzaamheid te verminderen, ontmoeting te faciliteren en een passend aanbod te realiseren. WelZijn Krimpenerwaard en Qua Wonen doen onderzoek naar de behoefte onder inwoners, vrijwilligers en netwerkpartners naar het gebruik van gemeenschappelijke ruimtes waar ontmoeting plaats kan vinden. Dit onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd met als resultaat een advies en een plan van aanpak voor de doorontwikkeling van de buurtkamers of een andere wijze van het faciliteren van ontmoetingen

Uit de praktijk: Buurtbemiddeling helpt om conflicten op een laagdrempelige manier op te lossen
Om de sociale samenhang en leefbaarheid te vergroten is onder andere ook in 2021 weer Buurtbemiddeling van Kwadraad ingezet. Er zijn in de Krimpenerwaard 27 aanmeldingen geweest bij Buurtbemiddeling Kwadraad. Hiervan zijn er inmiddels al 22 afgerond, waarvan 18 met een positief resultaat.
Bij deze dienstverlening bemiddelen (vrijwillige) buurtbemiddelaars van Kwadraad in zaken rondom burenoverlast. Wrijving en conflicten tussen inwoners worden hiermee op een laagdrempelige manier aangepakt en opgelost. Inwoners die al lange tijd hinder ervaren vanuit hun leefomgeving en/of buren, worden middels coaching ondersteund om beter met de situatie om te leren gaan. De buurtbemiddelaars doen eerst een intake bij de buren thuis, en werken vervolgens samen met de buren aan een oplossing voor de problemen en het verbeteren van de onderlinge relaties.

6.2 Minder jongeren lid van vereniging

We zien onder middelbare scholieren een afname in het lidmaatschap van verenigingen.
Dit is een landelijk beeld, en niets iets van de laatste tijd.

Figuur 10: Percentage geen lid van vereniging of organisatie (klas 4 VO)

Uit de praktijk: WhatsApp Buurt Preventie
WhatsApp Buurt Preventie, afgekort WABP, is er voor iedereen die zijn buurt veiliger wil maken. Een groep is bedoeld om informatie te delen op het moment dat er iets verdachts gebeurd in de straat of wijk. Iedere groep heeft een eigen coördinator. De leden zijn bewoners van een wijk of straat die zich willen inzetten voor de veiligheid in hun buurt. Zo dragen zij bij aan de eigen sociale leefomgeving. Aan sommige groepen neemt ook de wijkagent deel. We faciliteren startende en reeds bestaande groepen door middel van startpakketten, bestaande uit folders, stickers en visitekaartjes. Vóór corona organiseerden we ook nog eens per jaar een informatieve avond voor de beheerders. Dit wordt vanaf het najaar van 2022 weer opgepakt. In maart 2021 waren er in de Krimpenerwaard 54 WhatsAppbuurtpreventiegroepen actief. Ondanks dit hoge aantal, is er nog geen sprake van een dekkend netwerk. Vooral in het buitengebied is het aantal groepen beperkt.

Uit de praktijk: de Wijk-GGD'er
Ten gevolge van de extramuralisering (fysiek scheiden van wonen en zorg waarbij zorg zoveel als mogelijk in de 'thuissituatie' wordt geboden) wonen steeds meer mensen zelfstandig, ook mensen met een psychische kwetsbaarheid. Het gedrag van deze mensen wordt niet altijd begrepen, wat kan leiden tot onderling onbegrip en frustraties. In Krimpenerwaard werken we sinds november 2020 met Wijk-GGD'ers.
De wijk-GGD'ers zijn een belangrijke verbindingsschakel tussen de inwoner met verward gedrag en tussen zorg- en veiligheidsprofessionals. Ze houden daarbij oog voor zowel de kwetsbare inwoners als voor familie en buurtbewoners. Uit de evaluatie (2021) over het eerste half jaar van de pilot blijkt dat met name de lijnen tussen de GGZ, GGD en de politie nog korter zijn geworden. Daarnaast wordt gewaardeerd dat de wijk-GGD'ers het voortouw nemen en kortdurend de regie oppakken als een casus daar om vraagt.
Dit zorgt ervoor dat partners bij ingewikkelde hulpvragen van inwoners die tussen wal en schip dreigen te vallen of afhoudend zijn ten aanzien van hulpverlening, gezamenlijk optrekken en ervoor kunnen zorgen dat passende hulp zo snel mogelijk kan worden ingezet.

6.3 Aantal meldingen van huiselijk geweld en het percentage kindermishandeling

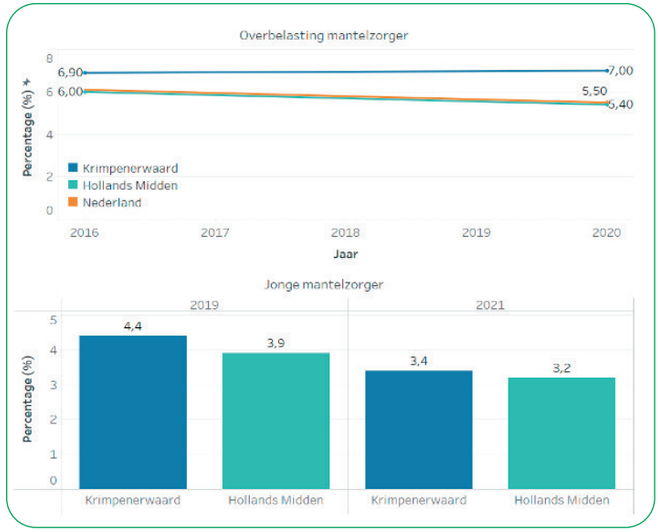
We zien in 2021 bij Veilig Thuis ontwikkelingen die samenvallen met de coronapandemie en daar vermoedelijk aan gerelateerd zijn. Zo is het totaal aantal adviezen en meldingen gedaald, ondanks de zorgen die er ten gevolge van corona zijn over de toename van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie (Movisie en Huiselijk geweld). Door de scholensluiting en minder onderling contact is er mogelijk minder gesignaleerd. Vanaf het tweede kwartaal 2021 zien we het aantal meldingen weer toenemen.

6.4 Vrijwilligers en mantelzorg

• Vrijwilligerswerk is aan verandering onderhevig
In de Krimpenerwaard doen nog altijd veel inwoners vrijwilligerswerk en zijn betrokken bij lokale organisaties en verenigingen. Er is veel sociale cohesie en verbondenheid. Maar het vrijwilligersbestand vergrijst en de manier waarop en in welke mate vrijwilligers willen bijdragen verandert.

• Mantelzorg steeds meer onder druk
Mantelzorg wordt verleend aan mensen van alle leeftijden, maar het meest aan ouderen. Door de vergrijzing neemt enerzijds het aantal mensen dat mantelzorg nodig heeft toe. Anderzijds neemt het aantal mensen dat mantelzorg verleent af. Naast de toename van (oude) ouderen, diversiteit onder ouderen en stijging van eenpersoonshuishoudens zorgt ook het personeelstekort in de professionele zorgverlening voor een grotere druk op (mantel) zorg.

Omdat de Krimpenerwaard een plattelandsgemeente is, zijn de effecten van de vergrijzing hoger en voelen ook meer mantelzorgers zich zwaar belast. Daarentegen is de sociale cohesie en onderlinge betrokkenheid groot. Dat zien we ook terug in het aantal inwoners dat mantelzorger is (17,6%). Dit is respectievelijk hoger dan het landelijk gemiddelde van 14,2%. Per saldo neemt in Krimpenerwaard de druk op mantelzorgers toe door de toenemende vraag en onvoldoende beschikbare mantelzorgers.

Figuur 11: Percentage Overbelasting mantelzorger en Jonge mantelzorger

Uit de praktijk: project Respijtzorg aan Huis, tijdelijke inzet zorgprofessional om mantelzorger te ontlasten
In dit project gaat het om zorg in de vorm van een professional aan huis die tijdelijk wat ruimte geeft aan de mantelzorger. Deze respijtzorg wordt verleend door medewerkers van Saar aan Huis, Service van Saar en Zorgmies. Hoe welkom dat is blijkt uit reacties van mantelzorgers. Na een periode van intensieve mantelzorg, verwoordt een inwoner de kracht van deze respijtzorg als volgt: “We zijn dus snel overgestapt op de respijtzorg. Mijn moeder vindt dat een heel prettig idee. Ze weet dat ze mijn vader even alleen kan laten met hen, zodat ze even rustig met haar zus kan rondwandelen zonder op de tijd te letten. Wij hebben om en om twee dames. Beide dames zijn heel enthousiast en bedreven om mijn vader weer actief te krijgen. Voorbeeld: mijn vader heeft 50 jaar een muziekinstrument gespeeld, maar was eigenlijk gestopt. Maar door het geduld en de inzet van de respijtzorg heeft hij het toch weer geprobeerd en lukt het om toch weer wat muziek te maken. Ze zijn zeer geïnteresseerd en kunnen goed uitvragen, zodat mijn vader enthousiast wordt om te vertellen over alles wat hij weet en heeft meegemaakt. Juist die aandacht en dat respect maakt deze respijtzorg een heel goede toevoeging aan alle zorg die mijn vader nu nodig heeft”.

6.5 Kwetsbare inwoners komen moeizaam aan een passende werkplek

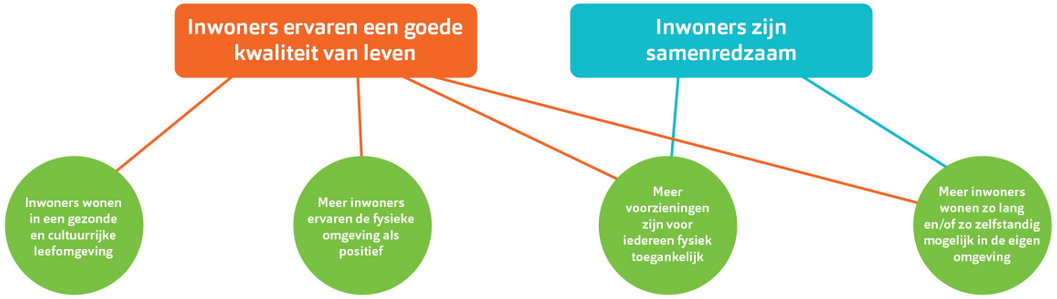
De coronacrisis had in 2021 ook grote impact op de arbeidsmarkt. De banenkrimp die in eerste instantie was ingezet, kantelde volledig en leidde tot krapte op de arbeidsmarkt in diverse sectoren. Dit betekende niet dat kwetsbare inwoners makkelijker aan het werk kwamen. Door hun afstand tot de arbeidsmarkt en laag kwalificatieniveau is het voor hen nog steeds moeilijk om een baan te vinden.

7

Beleidsrad
Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving van onze inwoners speelt een belangrijke rol in het ervaren van een positieve gezondheid. Daarvoor kijken we naar of iemand prettig woont, de beschikbaarheid van voorzieningen in de buurt en hoe de publieke ruimte is ingericht.

7.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Fysieke leefomgevingskwaliteit	Burgerpeiling	6,36			←	
Beweegvriendelijke omgeving	Volksgezondheid en zorg		46			
Voorzieningenniveau	Burgerpeiling	6,72			=	

Op de indicatoren voor Fysieke leefomgeving zijn geen nieuwe data beschikbaar gekomen in 2021. Bij een volgende monitor zijn er nieuwe cijfers beschikbaar, wat ons zicht geeft op de ontwikkeling. Hieronder beschrijven we welke acties we ondernemen om te sturen.

7.2 Toename aantal inwoners die langer zelfstandig thuiswonen

In de vorige monitor beschreven we al de trend in de afgelopen jaren van extramuralisering (fysiek scheiden van wonen en zorg waarbij zorg zoveel als mogelijk in de 'thuissituatie' wordt geboden). Deze trend zet de komende jaren door. Steeds meer mensen wonen langer zelfstandig thuis. Daarnaast is er vanwege de toenemende vergrijzing behoefte aan voldoende tussenvormen voor ouderen die niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen en ook (nog) niet in een verpleeghuis terecht kunnen. We zien dat het aantal zelfstandig thuiswonenden in de Krimpenerwaard hoger ligt dan het landelijke gemiddelde.

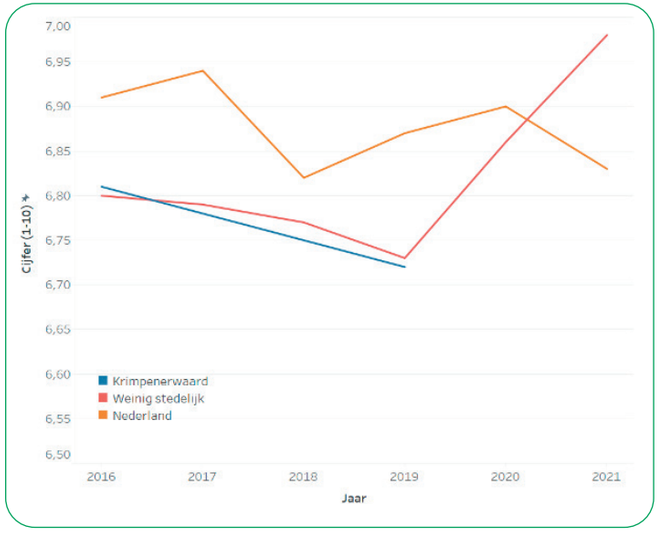
7

Uit de praktijk: Maatregelen in het kader van ouderen langer thuis laten wonen
Vanaf 2019 loopt het project Langer zelfstandig thuis met woningcorporatie QuaWonen. Een Wmo-consulent en een opzichter van QuaWonen gaan samen of apart van elkaar op pad bij aanvragers van een woningaanpassing. Er wordt bekeken wat er nodig is in deze specifieke situatie om iemand comfortabel langer zelfstandig thuis te laten wonen. Dit bevordert de onderlinge samenwerking en zicht op elkaars mogelijkheden. In goed overleg wordt vervolgens besproken wie wat doet: QuaWonen, gemeente of de inwoner zelf. Zo anticiperen we op de gevolgen van de vergrijzing en kunnen mensen comfortabeler langer zelfstandig blijven wonen in hun huidige woning als zij niet willen verhuizen.

Uit de praktijk: Het creëren van geclusterde woonvoorzieningen
Geclusterd wonen betekent een woonvorm van een aantal woningen/appartementen, waarin mensen zelfstandig wonen en waarbij er een gezamenlijke ruimte is waar deze mensen elkaar kunnen ontmoeten. Zij kunnen indien nodig ondersteuning krijgen. Veelal hebben de bewoners een zelfde type zorgvraag, zodat de zorglevering eventueel collectief georganiseerd kan worden. Op deze wijze kunnen mensen (langer) zelfstandig thuis wonen en kan de zorg efficiënt ingezet worden. In 2020-2021 zijn een drietal initiatieven opgeleverd, te weten: het Amadeushuis in Bergambacht (29 studio's voor ouderen met dementie), het Vlisthuis in Vlist (20 studio's voor ouderen met dementie) en het Zorgpension in Bergambacht (34 kamers en verblijfruimtes).

Uit de praktijk: Integrale kijk op de publieke ruimte blijkt succesvol
Binnen de gemeente zetten we in op meer en betere samenwerking tussen sociaal domein en ruimtelijk domein. Bij projecten over de publieke ruimte gaan we in overleg over mogelijkheden voor ontmoeting, bewegen, sport en spelen. Daarbij is de samenstelling van de bevolking in de betreffende kern/wijk medebepalend (denk aan: leeftijden, samenstelling huishoudens, achtergrond, sociaaleconomische status, gezondheid) en worden, waar mogelijk, maatschappelijke partners betrokken. In de voorbereiding van een project van een wijk in Schoonhoven is op deze manier samengewerkt tussen beide domeinen. Dit is door alle betrokkenen positief ervaren en zal vervolgd worden. Zo dragen we bij aan de sociale en fysieke leefbaarheid.

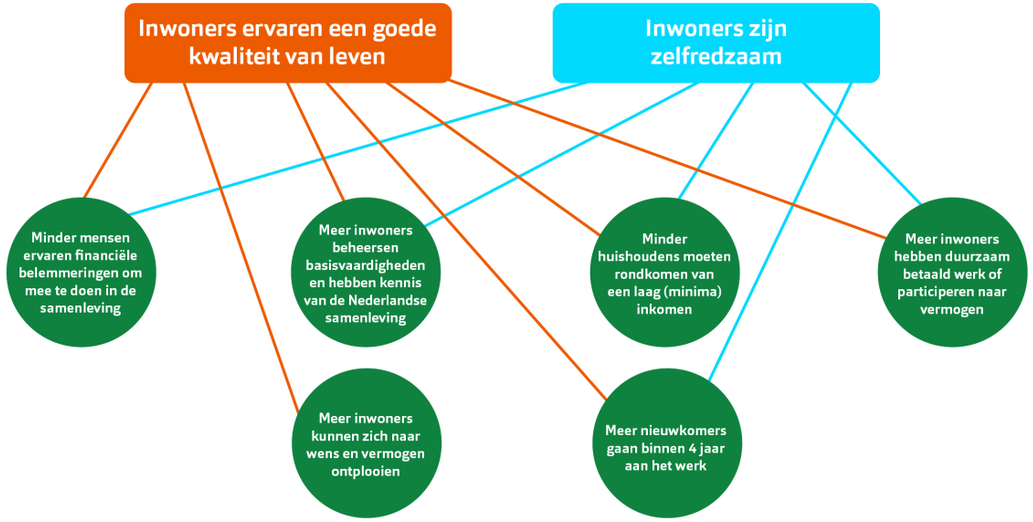

Figuur 12: Waardering voorzieningenniveau

8

Beleidsrad
Sociaal economische status

In de Krimpenerwaard streven we er naar dat meer inwoners duurzaam betaald werk hebben of participeren naar vermogen. We vinden het belangrijk dat zo min mogelijk inwoners financiële belemmeringen ervaren. Daarvoor is het beheersen van basisvaardigheden en kennis hebben van de Nederlandse taal belangrijk. Ontwikkelingen in de economie en op de arbeidsmarkt zijn sterk van invloed op het bereiken van deze doelen.

8.1 Cijfers: Hoe staat het er voor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

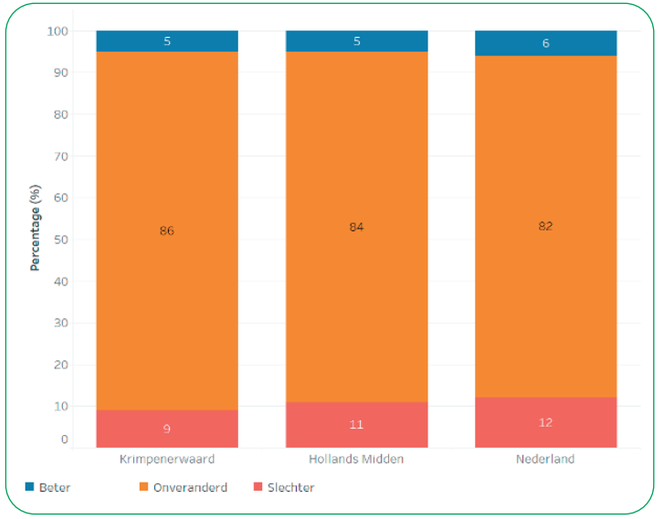
Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Percentage ernstige financiële belemmering	Burgerpeiling	2			→	
Percentage laaggeletterdheid	Geletterdheid in zicht		10			
Slagingspercentage inburgeringsplichtigen	Divosa	39	45		→	
Aantal gerealiseerde garantiebanen	Csam	47	55	59	→	
Aantal gerealiseerde beschutte werkplekken	Csam	10	25	24	=	

Met de interventies binnen dit rad dragen we bij aan het vergroten van kansengelijkheid.

8.2 Verwachte toename van armoede en schulden blijft uit

Volgens de laatste cijfers (juli 2020) wonen er bijna 3500 inwoners in de Krimpenerwaard die moeten rondkomen van een inkomen dat gelijk aan of minder is dan 120% van de bijstandsnorm. Hieronder vallen 700 kinderen tot 18 jaar. Enerzijds gaat het om groepen mensen in een uitkeringssituatie, anderzijds om ‘werkende armen’. Deze groepen kunnen moeilijk rondkomen van hun besteedbaar inkomen. Oorzaken hiervan zijn onder meer stijgende vaste lasten en achterblijvende inkomens en de sterke flexibilisering van de arbeidsmarkt (0-uren contracten, gedwongen of schijnzelfstandigheid, opknippen van voltijdbanen in laagbetaalde deeltijdbanen en

toegenomen marktwerking). De verwachte toename van inwoners met een laag inkomen als gevolg van de coronacrisis blijft uit. Ook het aantal inwoners dat zich bij de gemeentelijke schulddienstverlening meldt, is stabiel gebleven. Het percentage mensen dat nauwelijks tot ernstige financiële belemmeringen ervaart wijkt niet af van het landelijke beeld. Tot aan de coronacrisis lijken de ervaren financiële belemmeringen licht af te nemen. Ook gezien de huidige inflatie en energiecrisis blijven we de komende periode goed monitoren hoe dit zich ontwikkelt.

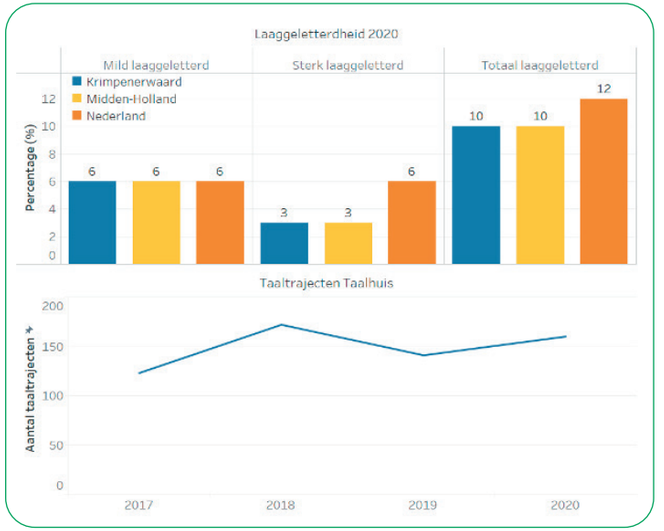
Figuur 13: Verandering financiële situatie door corona

Uit de praktijk: integrale samenwerking bij Vroegsignalering
Om financiële problemen vroegtijdig te signaleren zijn we in 2021 begonnen met de Vroegsignalering van de achterstanden in de vaste lasten. Er zijn afspraken gemaakt, vastgelegd in convenanten, met verschillende partijen als woningcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars. Eén van de afspraken is bijvoorbeeld dat deze organisaties vroegtijdig melden als er betalingsachterstanden zijn. We krijgen daarmee mensen met financiële problemen sneller in beeld en nemen dan proactief contact op met betreffende inwoners en hulpverlening inzetten om problematische schulden te voorkomen.

8.3 Laaggeletterdheid

Eén op de tien Nederlanders heeft moeite met lezen en schrijven. In de Krimpenerwaard gaat het naar schatting om 10% van de inwoners, dat is meer dan vijfduizend mensen. Als inwoners over voldoende basisvaardigheden beschikken, vergroot dat hun perspectieven richting arbeids- en maatschappelijke participatie. Beheersing van basisvaardigheden draagt bij aan zelfredzaamheid en welzijn van inwoners.

Uit de praktijk: Taalpact 2021-2024
In november 2021 zijn we van start gegaan met het vernieuwde Taalpact 2021-2024. We bouwen hiermee voort op de ambities van het Taalpact 2019-2021. Nieuw is dat we werken vanuit de actielijnen: Geld, Gezondheid, Gezin en Jeugd, Werk en Domeinoverstijgend. Met deze actielijnen sluiten we aan bij het regioplan Bevordering Basisvaardigheden regio Midden-Holland 2020-2024.

Figuur 14: Percentage laaggeletterdheid en taaltrajecten Taalhuis

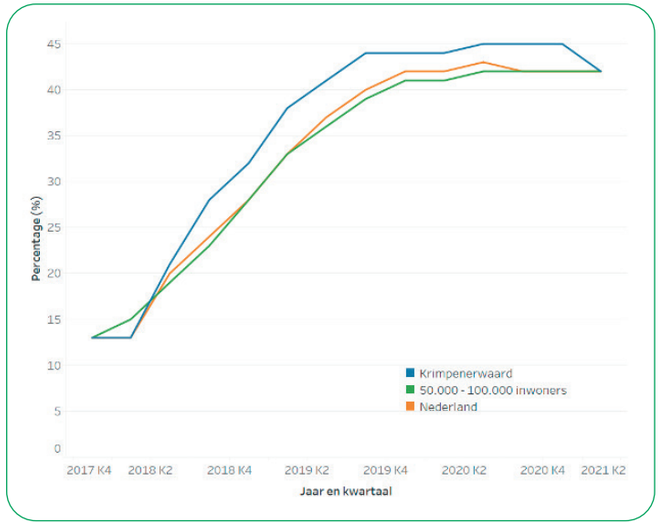
Uit de praktijk: Woordkaarten en inzet Taalmeter

- De Woordkaarten zijn ontwikkeld voor nieuwkomers die de Nederlandse taal leren, hun woordenschat willen vergroten en hun spreekvaardigheid willen verbeteren.
  De Woordkaarten zijn ook heel waardevol voor mensen die het Nederlands als moedertaal hebben en beter willen leren lezen en/of schrijven.
  De organisaties die aangesloten zijn bij het Taalpact en met de Woordkaarten aan de slag willen, hebben de Woordkaarten in ontvangst genomen.
  Het materiaal wordt ingezet door professionals of vrijwilligers om de taalvaardigheden van de inwoners te verbeteren.
  Daarnaast hebben de partners ook een workshop gevolgd: hoe de kaarten ingezet kunnen worden.
- Eind september 2021 zijn we gestart met het afnemen van de Taalmeter bij het bestaande bestand van Werk & Inkomen. De Taalmeter is een screeningsinstrument. Het screeningsinstrument is een eenvoudig af te nemen online instrument, waarvan de uitslag direct digitaal zichtbaar is. Het geeft in ongeveer 15 minuten een indicatie of iemand mogelijk moeite heeft met een van de basisvaardigheden (lezen, rekenen en digitale vaardigheden)en of de deelnemer scholing nodig heeft. Het doel van de screening is om meer NT1 mensen te vinden en deze een passend aanbod te kunnen doen dat bijdraagt aan ontwikkeling en meedoen (afhankelijk van de behoefte).

8.4 Inburgering

Statushouders tussen de 18 jaar en de AOW-leeftijd moeten verplicht inburgeren. Zij leren de taal en gebruiken van hun nieuwe woonplek. Dit doen zij door het volgen van lessen in een inburgeringstraject bij een taalaanbieder. Dit wordt afgesloten met een examen. Het doel van inburgeren is dat nieuwkomers volwaardig kunnen meedoen in de Nederlandse samenleving. Onder de oude inburgeringswet zijn de inburgeraars zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de inburgeringsplicht. Zij betalen hun lessen met een lening bij DUO. Als ze slagen wordt de lening kwijtgescholden. In 2021 zijn 50 mensen geslaagd voor hun inburgering (bron DUO). De gemeente Krimpenerwaard doet het iets beter dan het landelijke gemiddelde.

Bij de voorbereiding op de nieuwe wet inburgering heeft de gemeente Rijksmiddelen ontvangen om de groep ELIP (einde lening inburgeringsplicht) te helpen om te voldoen aan de inburgeringsplicht. Wij hebben de benodigde ondersteuning ingekocht bij het Taalhuis. Met deze ondersteuning zijn er 11 mensen geholpen om alsnog te slagen of een ontheffing te regelen.

Figuur 15: Slagingspercentage inburgeringsplichtigen

8.5 Taakstelling voor het aantal gerealiseerde garantiebanen is behaald

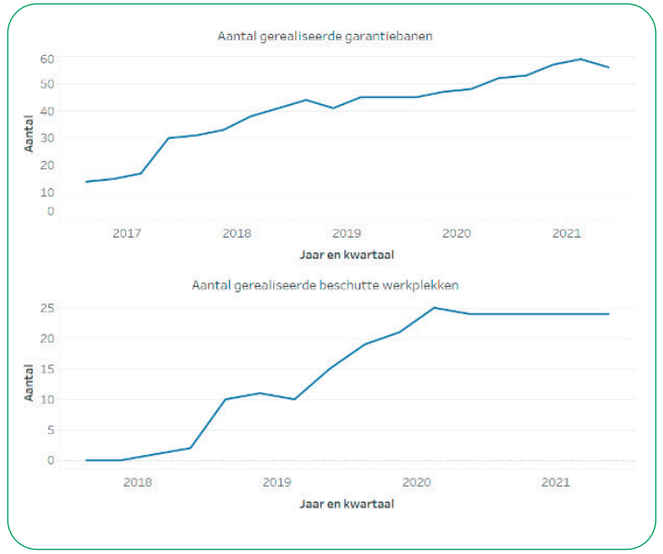
Voor inwoners met een arbeidsbeperking is er de mogelijkheid om een garantiebaan te krijgen. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen gemeente en reguliere werkgevers. De inwoner kan minder werk verrichten ten gevolge van zijn/haar beperking. Ter compensatie hiervoor ontvangt de werkgever van de gemeente een loonkostensubsidie. Daarnaast is het ook mogelijk extra begeleiding (jobcoaching) in te zetten en is er sprake van een no-riskpolis bij ziekte van de werknemer.

In het kader van de landelijke banenafspraak moeten er in 2026 in Nederland in totaal 125.000 extra banen worden gerealiseerd voor mensen met een arbeidsbeperking. De regionale taakstelling was in 2021 in totaal 135 plaatsingen, en in totaal zijn 157 geplaatst. In de arbeidsmarktregio Midden-Holland is met de samenwerkingspartners afgesproken om in gezamenlijkheid het aantal plaatsingen in een garantiebaan nog verder omhoog te brengen. Hiervoor is het Offensief Garantiebanen gelanceerd waarin concrete acties worden opgestart om zoveel mogelijk inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Voor de gemeente Krimpenerwaard betekent dit dat we in 2021 in totaal 59 plaatsingen in een garantiebaan hadden. Voor 2022 streven we naar 20 nieuwe plaatsingen.

8.6 Taakstelling voor het aantal beschutte werkplekken is behaald

Indien een inwoner als gevolg van een arbeidsbeperking nog meer begeleiding nodig heeft dan in een garantiebaan van een reguliere werkgever kan worden verwacht, komt hij/zij in aanmerking voor een beschutte werkplek. Jaarlijks wordt door het Rijk per gemeente een taakstelling opgelegd voor het aantal beschutte werkplekken. In 2021 was de taakstelling voor de gemeente Krimpenerwaard in totaal 19 fte; deze taakstelling is in 2021 behaald.

Inwoners met een indicatie beschut werk woonachtig in Krimpenerwaard, gaan aan het werk bij sociaal ontwikkelbedrijf Promen waar zij begeleiding op de werkplek krijgen. Zij verrichten veelal werkzaamheden op verpakkingsafdelingen, in de groenvoorziening en in de schoonmaak.

Figuur 16: Aantal gerealiseerde garantiebanen en beschutte werkplekken

8.7 Tozo-regeling ondersteunde ondernemers tijdens de coronacrisis

In de periode 1 maart 2020 tot 1 oktober 2021 was de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) van kracht om te voorkomen dat zelfstandig ondernemers door de coronacrisis in (grote) financiële problemen zouden komen. De gemeente heeft deze regeling in opdracht van het Rijk uitgevoerd. In totaal is aan 1166 inwoners een Tozo-uitkering verstrekt. Dat kon in de vorm van een uitkering levensonderhoud en/of in de vorm van een lening bedrijfskapitaal.

Uit de praktijk: Voedselbank
Al enkele jaren verstrekt de gemeente jaarlijks subsidie aan de Voedselbank. De Voedselbank ondersteunt ongeveer 65 gezinnen uit de Krimpenerwaard met 125 voedselpakketten per week. De verwachte toeloop als gevolg van de coronacrisis is uitgebleven. In 2021 was er zelfs een lichte daling te zien in het aantal voedsel pakketten (125 t.o.v. 130 in 2020). Om de uitgifte van de voedselpakketten coronaproof te laten verlopen, heeft de gemeente 15.000 papieren tassen aan de Voedselbank geschonken.

9

Beleidsrad
Lichamelijke gezondheid

Bij lichamelijke gezondheid gaat het om het kunnen uitvoeren van algemene dagelijkse activiteiten. Onder andere het gebruik van de basisgezondheidszorg, het ervaren van lichamelijke belemmeringen en de vaccinatiegraad vertellen ons iets over de lichamelijke gezondheid van inwoners in de Krimpenerwaard.

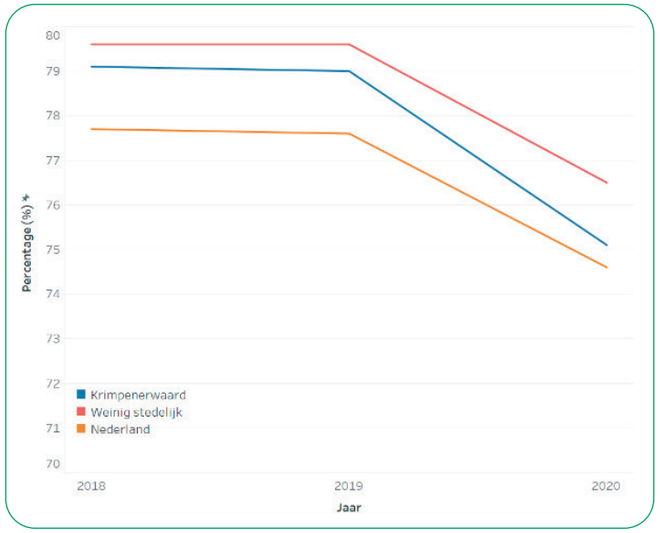
9.1 Cijfers: Hoe staat het ervoor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Percentage inwoners dat ernstige lichamelijke belemmering ervaart	Burgerpeiling	4			=	
Percentage gebruik eerstelijnszorg huisarts	Burgerpeiling	79	75,1		←	
Percentage 2 jarigen volledig gevaccineerd	GGD	87,8	88,6		→	

9.2 Basisgezondheidszorg – inzet op betere samenwerking met huisartsen

De basisgezondheidszorg is de zorg die vrij toegankelijk en goed bereikbaar is. Het gaat onder andere om de huisartsenzorg. In 2020 was een daling van het aantal inwoners dat hiervan gebruik maakt. Dit is te verklaren, doordat huisartsenzorg als gevolg van corona werd afgeschaald in 2020. De verwachting is dan ook dat dit gebruik in 2021 weer is toegenomen. In de volgende monitor komen we hierop terug. De druk op huisartsen neemt landelijk toe. Ook in Krimpenerwaard is dit zichtbaar.
Om de samenwerking met huisartsen te versterken en de huisartsen (deels) te ontlasten is vanuit het Loket Samenleving en Zorg in de huisartsenpraktijken sinds december 2021 een jeugdondersteuner werkzaam die preventief of laagdrempelig jeugdhulp biedt. Zie ook Uit de praktijk: Jeugdondersteuner Huisartsen (JOH) op pagina 12.

Figuur 17: Percentage gebruik eerstelijnszorg huisarts

9.3 Vaccinatiegraad licht gestegen

Voor 2021 zijn er nog geen cijfers bekend. De vaccinatiegraad in de Krimpenerwaard ligt van oudsher lager dan zowel regionaal als landelijk. De vaccinatiegraad voor alle vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is in 2020 in de Krimpenerwaard met 88,6% licht gestegen ten opzichte van 2019 (87,8%). Er lijkt sprake van een positieve trend, maar het percentage blijft lager in vergelijking met Hollands Midden (2020: 92,9%). Het percentage tweejarigen dat geen enkele vaccinatie heeft daalt licht in 2020, van 8,6% naar 8,3%.

10

Beleidsrad Zorggebruik

Wanneer onze inwoners een beperking ervaren in hun gezondheid kan dit leiden tot het gebruik van zorg. Zorg op grond van de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet, maar ook zorg op grond van de Jeugdwet en de Wmo waarvoor we als gemeente verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Dat zien we terug in het gebruik van gemeentelijke (maatwerk) voorzieningen. Ook voorzieningen op grond van de Participatiewet en de Wet Schulddienstverlening kan in dit kader als (zorg)gebruik worden gezien. Naast een aantal algemene ontwikkelingen en trends worden in paragraaf 9.2 tot en met 9.15 de trends en ontwikkelingen op het gebied van jeugdzorg, Wmo, Participatiewet en schulddienstverlening beschreven langs een viertal onderwerpen: 1. Instroom; 2. Kostenontwikkeling; 3. Doorlooptijden; en 4. Effectiviteit.
Deze onderwerpen staan jaarlijks centraal in de kwaliteitsmonitor binnen het beleidsrad 'Zorggebruik'.

10.1 Algemene trends en ontwikkelingen

Effecten corona nog steeds zichtbaar in gebruik van gemeentelijke voorzieningen

In de kwaliteitsmonitor van december 2021 beschreven we al dat het wegvallen van dagbesteding als gevolg van corona heeft geleid tot zorgen over overbelasting van mantelzorgers en eenzaamheid van kwetsbare groepen.

Die overbelasting van mantelzorgers zien we inderdaad terug in het gebruik van gemeentelijke voorzieningen. Vaker dan voorheen werd in 2021 dagbesteding of logeren ingezet om mantelzorgers of ouders van kinderen met een (complexe) hulpvraag te ontlasten. Waar het gebruik van dagbesteding in 2020 als gevolg van corona nog fors gedaald was, zien we in 2021 dat dagbesteding zelfs is toegenomen in vergelijking met 2019.
Naar verwachting worden de gevolgen van corona voor bijvoorbeeld het welbevinden, de eenzaamheid of de deelname aan de arbeidsmarkt soms pas na een langere periode duidelijk. Deze gevolgen kunnen fors zijn, zeker voor mensen die al weinig sociale en financiële hulpbronnen bezaten. Corona heeft bestaande kwetsbaarheden verscherpt (De Klerk et al. 2021; Pharos 2021; SCP/RVS 2022). Door belemmeringen als gevolg van de coronamaatregelen kan het zo zijn dat nog niet iedereen met een hulpvraag is bereikt en het aantal gebruikers van gemeentelijke voorzieningen als gevolg daarvan nog toe zal nemen.

Wachttijden en wachtlijsten als gevolg van personeelstekorten in de zorg en welzijnssector

In de sector zorg en welzijn is een groot personeelstekort zichtbaar met als gevolg (lange) wachtlijsten voor jeugdzorg en ggz. Professionals die werkzaam zijn in de sector ervaren een hoge werkdruk en er is een groeiend ziekteverzuim. Oorzaken die ten grondslag liggen aan het personeelstekort zijn complex. Bevolkingsgroei en vergrijzing zijn belangrijke oorzaken, samen met een langere levensduur, een toenemende zorgvraag en een afnemende beroepsbevolking (AEF, 2020). In regio Midden-Holland herkennen we de personeelstekorten in de sector. De wachtlijsten voor de ggz (Zorgverzekeringswet) zijn in onze regio langer dan gemiddeld in Nederland. Dit heeft zijn weerslag op het gebruik van Wmo voorzieningen. Met de toename van het personeelstekort in zowel de GGZ als bij zorgaanbieders voor de Wmo en de steeds groter wordende vraag naar bijvoorbeeld hulp bij het huishouden, bellen consulenten dagelijks alle gecontracteerde aanbieders voor beschikbaarheid van de gewenste ondersteuning. Samen met complexer wordende vragen van inwoners ervaren zowel jeugd- als Wmo-consulenten dan ook dat meldingen bij Loket Samenleving en Zorg gemiddeld meer tijd vragen dan voorheen.

Verborgen hulpvragen

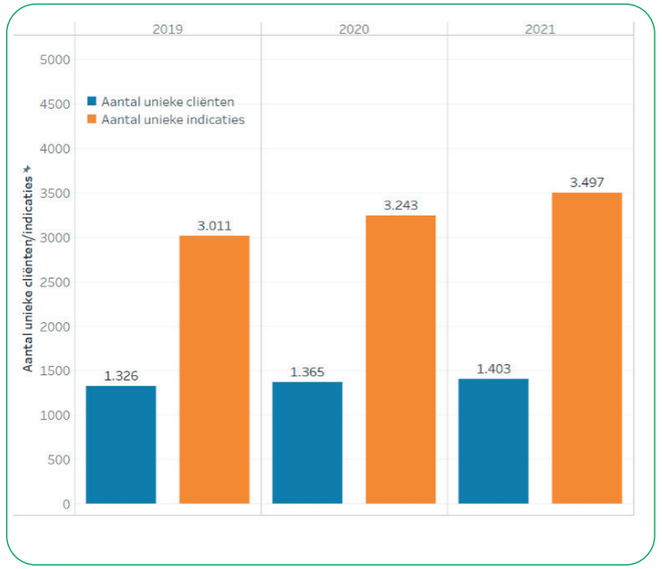
Kinderen van ouders met lage inkomens en/of met een migratieachtergrond hebben vaker een verborgen hulpvraag. Inwoners met lage inkomens vinden het moeilijker om alternatieve hulpbronnen te activeren (CPB/SCP, 2020). Laagopgeleide ouders en ouders met een taalachterstand kunnen bovendien meer moeite hebben met het begrijpen van het Nederlandse zorgsysteem en het vinden van de juiste informatie. Daarnaast is het gebruik van psychische hulp in sommige culturen en sociale klassen niet gewoon, en heerst er in zijn algemeenheid ook nog altijd een taboe om dit soort zaken te bespreken. In tegenstelling tot de verborgen hulpvragen van inwoners met lage inkomens of een migratieachtergrond, neemt het gebruik van lichte jeugdhulp door huishoudens met een hoger inkomen juist toe.

10.2 Zorggebruik Jeugd

10.2.1 Cijfers: hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting		Beweging in ongewenste richting		Indicator blijft ongeveer gelijk		
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark		Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark		Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark		
Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Unieke cliënten Jeugd	Isam	1.326	1.365	1.403	←	
Percentage herhaald beroep op jeugdzorg[1]	CBS	13,1	10,63		→	=
Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdige)	CEO		73		←	
Percentage positief tegenover effect ondersteuning (ouder)	CEO		82		→	
Aantal meldingen Jeugd per fte	Isam	123	103	122		

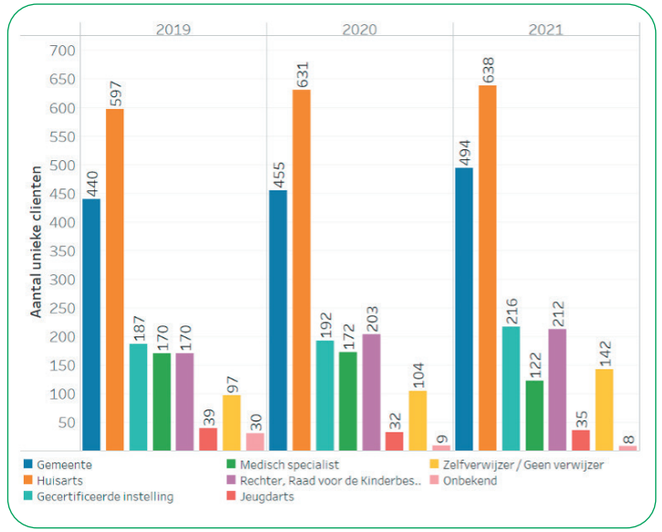
Instroom jeugdzorg
Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp is in zijn totaliteit redelijk stabiel. Dit sluit aan bij de landelijke demografische bevolkingscijfers. Vanaf 2018 (1336 jeugdigen in jeugdhulp) is een lichte toename zichtbaar naar 1398 jeugdigen in 2021. Binnen de diverse producten is er sprake van grotere afwijkingen.
Het aantal indicaties laat wel een stijging zien (van 2779 in 2018 naar 3462 in 2021). Dit impliceert een toename van het gemiddeld aantal indicaties per jeugdige (van 2,03 in 2018 naar 2,47 in 2021). Hieruit blijkt dat jeugdigen in toenemende mate van meerdere producten/diensten tegelijk gebruik maken.

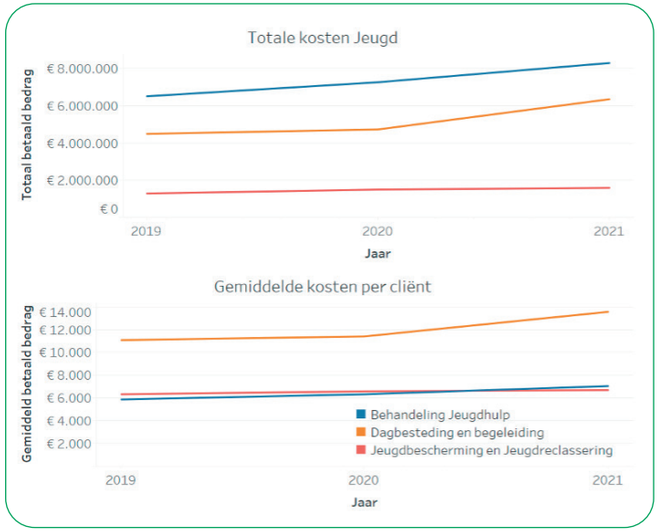
Figuur 18: Unieke cliënten en indicaties jeugd

Er is ook gekeken naar het aantal jeugdigen dat verwezen is naar jeugdhulp in 2020. Hierbij is onderscheid gemaakt in het type verwijzer. Dit figuur laat zien dat de huisarts in 2020 het grootste deel van de verwijzingen heeft verzorgd (46%). De gemeente is goed voor ruim 30% van de verwijzingen en dit percentage is over meerdere jaren redelijk stabiel. Vervolgens wordt een grote groep door de GI (gecertificeerde instelling) en de rechter verwezen naar jeugdhulp.

[1] Deze indicator zal op den duur vervangen worden door een indicator die met eigen gegevens (databron: Isam) gemeten kan worden en beter aansluit op hetgeen we willen weten (d.w.z. recidieven).

Figuur 19: Aantal unieke cliënten per type verwijzer

Figuren 20: Totale- en gemiddelde kosten per cliënt Jeugd

Kostenontwikkeling jeugdzorg

De kosten van het zorggebruik op grond van de jeugdwet laten een stijgende trend zien. Ten opzichte van 2018 betreft dat een stijging van ruim 63% in 2021. Ten opzichte van 2020 een stijging van 19,5%. Om deze kostenstijging te verklaren, is het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van zorg een belangrijke factor. Echter doordat het aantal cliënten redelijk stabiel is, valt deze verklaring weg. Wat overblijft is dat de duur van trajecten en de intensiteit van trajecten toeneemt. En er is een toename in het aantal producten/diensten dat per cliënt wordt ingezet. Als we kijken naar de gemiddelde kosten per traject, zien we ook daar een flinke toename. Begeleiding, behandeling, Jeugdbescherming/Jeugdreclassering en gezinshuizen laten een structureel stijgende trendlijn zien. Ook logeren en inzet van Landelijke Transitie Arrangementen (LTA) nemen toe in 2021. Dagbesteding klimt weer naar het oude niveau als vóór corona. Op Jeugdzorg Plus zien we een (gewenste) daling.

Doorlooptijden jeugdzorg

Met doorlooptijd bedoelen we de tijd dat inwoners in zorg zijn binnen de Wmo of de Jeugdwet. Op dit moment ontbreekt het ons nog aan betrouwbare gegevens over doorlooptijden. Wel hebben we andere informatie tot onze beschikking die ons informatie geeft over de tijd dat mensen in zorg zijn. Een stijging van de gemiddelde kosten per dienst impliceert een langer of intensiever traject. We gebruiken dit als inzichtgevende factor voor de doorlooptijd. Als we uitgaan van de gemiddelde kosten per jeugdige op het totaal is ook nu een toename zichtbaar. Dit heeft gevolgen voor de doorlooptijd, echter het is op dit moment met deze data lastig om dat verder te kunnen duiden. Ook kunnen we kijken naar wachtlijsten en een gemiddeld aantal indicaties per jeugdige. Als we het aantal gemiddelde indicaties per jeugdigen bekijken, zien we een stijging van jeugdigen cliënten met 2 of meer indicaties en een daling aan cliënten met een indicatie. Dit is een indicator dat de zorgzwaarte toeneemt.

Wachttijd en wachtlijsten bekende fenomenen

De druk op de specialistische jeugdhulp is in de afgelopen jaren toegenomen en er lijkt sprake van een toename van ernstige en complexe problematiek. Dit is niet alleen een trend in regio Midden-Holland, maar ook een landelijke beeld. Bekend zijn de wachtlijsten bij de GGZ, maar in de regio Midden-Holland worden ook knelpunten ervaren ten aanzien van verblijfsvoorzieningen en beschikbaarheid crisisproducten. De transformatieopgave, waarbij de ambulantisering in de zorg wordt gestimuleerd, draagt hier positief aan bij. Immers de jeugdige kan thuis blijven wonen in het eigen gezin en/of in een pleeggezin of gezinshuis. Hulp wordt dan in de 'zo thuis mogelijke' woonomgeving rond het kind georganiseerd. Dit heeft op de jeugdige een positiever effect op de l angere termijn, kostentechnisch op de kortere termijn, minder. Ook de landelijke trend Jeugdzorg Plus af te bouwen (gesloten jeugdzorg), is van invloed op huidige zorgstapeling.

Wachtlijsten worden ook gevoed, doordat het binnen bepaalde diensten lastig blijkt om 'af te schalen'.
Een voorbeeld is de afschaling bij jeugdhulp met verblijf; er zijn (landelijk) onvoldoende huisvestingsmogelijkheden voor jongeren. Een ander voorbeeld is het terugstromen in het onderwijs, waarbij knelpunten worden ervaren.
Op het moment dat de uitstroom stagneert heeft dat per definitie effect op de wachttijd bij instroom.

Effectiviteit jeugdzorg

Zicht krijgen op de effectiviteit van hulp is van groot belang. Wanneer we de effectiviteit van hulp willen monitoren, dan kijken we het liefst naar cliënttevredenheid, uitval, doelrealisatie en het aantal cliënten dat zonder hulp verder kan. Cliëntervaring meten we in het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek. Ten tijde van het opstellen van deze kwaliteitsmonitor zijn de cijfers van het cliëntervaringsonderzoek 2021 nog niet gereed. Deze cijfers worden betrokken bij een volgende monitor.

10.3 Wmo

10.3.1 Cijfers Wmo: Hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard?

→ Beweging in gewenste richting	← Beweging in ongewenste richting	= Indicator blijft ongeveer gelijk				
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark				
Indicator	**Bron**	**2019**	**2020**	**2021**	**Trend**	**Benchmark**
Unieke cliënten Wmo	Isam	2.065	2.245	2.367	←	
Zelfstandig wonende 70 plussers per 1.000 inwoners	CBS	960	961	964	→	Hoger dan gemiddeld
Percentage positief tegenover effect ondersteuning	CEO		80		→	
Aantal meldingen Wmo per fte[2]	Isam	214	195	223		

Instroom zorg uit Wmo

Ook in 2021 stijgt het aantal inwoners dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening. De stijging is wel minder groot dan vorig jaar. Zagen we in 2020 nog een stijging van 10%, in 2021 is de stijging 5%.
Opnieuw is de grootste instroom van cliënten zichtbaar binnen de producten Begeleiding specialistisch en Hulp bij het huishouden. Op basis van de vergrijzing is een toename van het aantal inwoners met Wmo-voorzieningen en een stapeling van voorzieningen ook voor de hand liggend. Toch stijgt het aantal inwoners vanaf 70 jaar met een Wmo-voorziening harder dan op grond van de vergrijzing te verwachten is. Aannemelijk is dat het abonnementstarief hier nog altijd een rol in speelt. Voor Hulp bij huishouden is met ingang van 1 januari 2022 de inkomenstoets ingevoerd voor nieuwe cliënten. Het effect hiervan zal in de monitor van volgend jaar worden weergegeven.

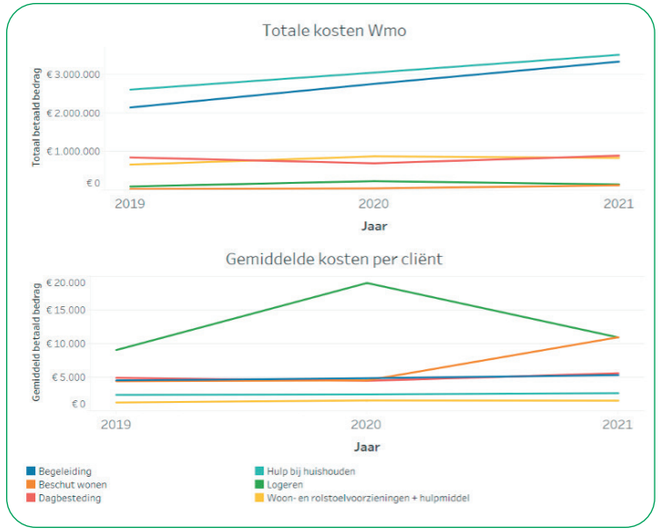
[2] Wmo consulenten geven aan dat de meldingen complexer worden en dat zij ervaren dat een melding gemiddeld meer tijd vraagt.

Kosten stijgen harder dan aantal cliënten

In 2021 zien we net als voorgaande jaren een toename van het aantal maatwerkvoorzieningen tegen steeds hoger wordende kosten. De kosten voor Wmo als totaal stijgen in 2021 met circa 15% ten opzichte van het jaar daarvoor. Terwijl het totaal aantal cliënten met 5% stijgt. Deels kan dit worden verklaard door tariefstijgingen van gemiddeld 5% op de producten Wmo. Dat de kosten blijvend harder stijgen dan de aantallen cliënten zien we vooral bij de producten begeleiding, dagbesteding en beschut wonen. Vorig jaar was er nog sprake van een dip in het gebruik en de kosten van dagbesteding als gevolg van corona. Dit jaar zien we een inhaalslag en stijgen ook de gemiddelde kosten per cliënt. Ondanks dat specialistische dagbesteding afneemt en er meer gebruik wordt gemaakt van een reguliere vorm van dagbesteding, wordt deze wel intensiever (meer dagdelen per week). Op grond van de vergrijzing ligt dit voor inwoners van 70 jaar of ouder in de lijn der verwachting. Bij het Loket Samenleving en Zorg wordt ook vaker dagbesteding ingezet als vorm van respijtzorg om mantelzorgers te ontlasten. We zien het echter niet alleen bij de doelgroep ouderen, maar ook de gemiddelde kostprijs van jongvolwassenen (24-29 jaar) die gebruik maken van dagbesteding stijgt fors. Een heel voorzichtige verklaring daarvoor kan worden gevonden in de ambulantisering van de GGZ. Meer mensen met ggz problematiek wonen zelfstandig, maar het lukt hen niet altijd om daarbij te werken. Dagbesteding wordt ingezet voor een vorm van dagritme.

Uit cijfers blijkt een forse daling van de gemiddelde kosten voor logeren. De wachtlijsten in de GGZ zorgen vaker voor de nodige overbruggingszorg uit de Wmo. Voor inwoners met soms complexe GGZ problematiek kan een tijdelijke, passende logeerplek ondersteuning bieden. Er zijn enkele plekken in de gemeente Krimpenerwaard en één of enkele individuen kunnen daarin een groot verschil maken in de gemiddelde kosten per cliënt van dit product.

De gemiddelde kosten voor begeleiding nemen ook in 2021 toe. De meest intensieve vorm van begeleiding is fors afgenomen. Inwoners die hier gebruik van maakten, wonen veelal in een beschutte woonvorm. Voor beschut wonen als 'totaalpakket' was nog geen apart product in 2020 (enkel voor een woontoeslag). In 2021 is dit aanbesteed en zijn aanbieders voor dit totaalproduct beschut wonen gecontracteerd waardoor een daling zichtbaar is van begeleiding intensief, maar een stijging van beschut wonen. Voor de kosten van beschut wonen wordt de gemeente Krimpenerwaard gecompenseerd door centrumgemeente Gouda. Ondanks de afname van begeleiding intensief, stijgt het gebruik van begeleiding specialistisch fors. Ook dit kan te maken hebben met de wachtlijsten in de GGZ. Als we kijken bij welke aanbieders onze inwoners zorg ontvangen, dan zijn dat veelal aanbieders met een eigen specialisatie. Bijvoorbeeld omdat ze ervaring hebben met migranten, gespecialiseerd zijn in problematiek van inwoners met een licht verstandelijke beperking of bijvoorbeeld goed zijn in de begeleiding van inwoners met problemen in het autistisch spectrum. De ondersteuningsvragen die bij het Loket Samenleving en Zorg binnen komen zijn steeds complexer van aard. Vermoedelijk speelt ook hier de ambulantisering van de GGZ een rol. Daarnaast wordt vanuit de Wmo ook overbruggingszorg geboden voor de wachtlijsten in de GGZ. Begeleiding intensief en dagbesteding worden ook vaak ingezet ter overbrugging van de wachtlijsten van beschermd en beschut wonen.

Figuur 21: Totale- en gemiddelde kosten per cliënt Wmo

Doorlooptijden binnen de Wmo

Met doorlooptijd bedoelen we de tijd dat inwoners zorg ontvangen vanuit de Wmo of de Jeugdwet. We hadden gehoopt in deze monitor al voor het totale cliëntenbestand zicht te hebben op doorlooptijden. Vooralsnog hebben we alleen op individueel cliëntniveau zicht op zorgpaden en de duur dat inwoners gebruik maken van jeugdzorg danwel Wmo. Wel hebben we andere bronnen tot onze beschikking die ons informatie geven over de tijd dat mensen zorg ontvangen. Zo zijn de gemiddelde kosten per cliënt per product een indicator en kijken we naar een gemiddeld aantal indicaties.

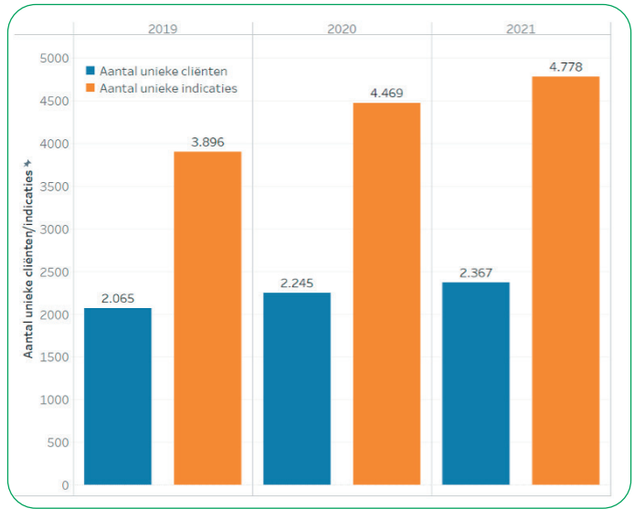
Gemiddelde Wmo kosten per leeftijd het hoogst onder jongvolwassenen

Een groeiende groep jongvolwassenen woont met vrij intensieve begeleiding zelfstandig. Dat wil zeggen niet in een intramurale setting. Dit is veelal langdurige ondersteuning. Een verklaring daarvoor is te vinden in de uitstroom uit jeugdzorg, extramuralisering (fysiek scheiden van wonen en zorg waarbij zorg zoveel als mogelijk in de 'thuissituatie' wordt geboden) in de GGZ en ambulantisering van beschermd wonen. Vanuit het uitgangspunt dat inwoners zo gewoon mogelijk moeten kunnen wonen en sneller herstellen en participeren is dit een gewenste beleidsbeweging. Daarnaast leiden ook de wachtlijsten in de GGZ tot (tijdelijke) inzet van specialistische begeleiding.

10

Gemiddeld aantal indicaties per cliënt neemt nog steeds toe

In relatie tot de doorlooptijd dat inwoners Wmo zorg ontvangen is het gemiddelde aantal indicaties per cliënt ook een interessante indicator. Zie figuur 'Unieke cliënten en indicaties Wmo'. Een stapeling van indicaties kan een stapeling van producten betekenen, maar ook veelvuldig is er sprake van een verlenging van indicaties. Dit aantal neemt in de loop van de jaren alleen maar toe. Het personeelsgebrek in de sector zorg en welzijn is daarbij niet bevorderend voor de kwaliteit of continuering van de geboden ondersteuning en daarmee ook uitstroom of het bieden van lichtere zorg.

Figuur 22: Unieke cliënten en indicaties Wmo

Oplopende wachtlijst in 2021 bij Loket Zorg en Samenleving

Nog steeds zien we de druk bij ons gemeentelijk Loket Samenleving en Zorg toenemen. We meten het aantal signalen dat binnenkomt bij het loket. Onder signalen verstaan we niet alleen meldingen met betrekking tot een maatwerkvoorziening, maar ook korte contacten, informatie en adviesvragen en mutaties en beëindigingen.
De grootste groei is echter zichtbaar in het aantal meldingen. Waar in 2017 1987 Wmo meldingen binnen kwamen, is dit in 2020 opgelopen tot 2182 en in 2021 zelfs tot 2458. Dat betekent een forse toename in belasting van de consulenten. Die toename van het aantal meldingen leidt ertoe dat nog steeds niet alle meldingen die binnen komen direct kunnen worden verdeeld onder de consulenten en er een wachtlijst ontstaat. Hierdoor is het in 2021 niet mogelijk gebleken om altijd binnen de wettelijk gestelde termijnen te komen tot een besluit. Uiteraard wordt er bij binnenkomst van een melding door middel van een korte triage een inschatting gemaakt van de urgentie van de vraag. Bij spoed of crisis wordt deze alsnog direct verdeeld onder de consulenten. De kwaliteit van de dienstverlening gaat nog altijd voor de kwantiteit van het behandelen van aanvragen. Tegelijkertijd komt die kwaliteit met zo'n belasting wel onder druk te staan.

Effectiviteit van Wmo ondersteuning

Wanneer we de effectiviteit van hulp willen monitoren, dan kijken we het liefst naar clienttevredenheid, uitval, doelrealisatie en het aantal cliënten dat zonder hulp verder kan. Cliëntervaring meten we in het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek. Ten tijden van het opstellen van deze kwaliteitsmonitor zijn de cijfers van het cliënt-ervaringsonderzoek 2021 nog niet gereed. Deze cijfers worden betrokken bij een volgende monitor.

Met het meten van instroom, doorstroom en uitstroom is een start gemaakt. Het aantal cliënten dat uitstroomt uit zorg en niet doorstroomt naar een ander product en zich niet opnieuw meldt met een hulpvraag is vrij stabiel. Maandelijks stromen er ruim 100 inwoners uit Wmo voorzieningen. Daarentegen is het aantal inwoners met een nieuwe indicatie of doorstroom naar een andere indicatie hoger dan de uitstroom, waarmee het cliëntenbestand in de Wmo stijgt. Dit past natuurlijk ook deels bij het type voorzieningen van de Wmo. Voorzieningen die onder-steuning bieden bij bijvoorbeeld lichamelijke beperkingen zijn niet eindig. Interessant wordt het als we ook naar instroom, doorstroom en uitstroom kunnen kijken op productniveau en naar leeftijd. Dan kunnen we ook uitstroom meten op die producten waar we dat ook mogen verwachten. Aan die doorontwikkeling wordt gewerkt.

10.4 Participatie en schulddienstverlening

10.4.1 Cijfers: hoe staan we ervoor in de Krimpenerwaard?

Beweging in gewenste richting	Beweging in ongewenste richting	Indicator blijft ongeveer gelijk
Lager dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Hoger dan gemiddeld t.o.v. benchmark	Ongeveer gelijk aan gemiddeld t.o.v. benchmark

Indicator	Bron	2019	2020	2021	Trend	Benchmark
Saldo in- en uitstroompercentage bijstand	Divosa	- 5	7	-2	➡	
Aantal personen in schuldhulpverlening (per 10.000 inwoners)	Divosa	21	22		=	
Percentage door traject meer kans op baan	CEO		56		➡	
Aantal toegewezen aanvragen minimaregelingen	Divosa	1.251	1.352		=	

Corona nog steeds van invloed op instroom bijstand

De invloed van corona zien we ook in 2021 nog terug in de instroom- en uitstroomcijfers in de bijstand. Tot en met het derde kwartaal 2021 was er sprake van een toename van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering. Per saldo is er sinds 2021 sprake van een daling van het bestand. Door de coronamaatregelen kon niet voldoende worden ingezet op de begeleiding van mensen naar werk. Intensieve begeleiding is veelal nodig voor de bijstands-doelgroep en blijft een kritische succesfactor in reductie van het uitkeringsbestand. Desondanks is er bij 36% van de uitkeringsgerechtigden een re-integratietraject ingezet.

Kijkend naar de kenmerken van het klantenbestand valt op dat 27% van de klanten ouder is dan 55 jaar. Daarnaast is 16% van de klanten jonger dan 27 jaar, waarvan bijna de helft een arbeidsbeperking heeft. Wat betreft de verblijfsduur valt op dat 40% langer dan vijf jaar een uitkering ontvangt. De gemeente Krimpenerwaard wijkt niet af van het landelijke beeld.

Uitstroom naar werk vooral voor inwoners die kortdurend in bijstand zitten

De uitstroom naar werk werd met name gerealiseerd binnen de groep die net was ingestroomd tot en met de groep die ongeveer één jaar bijstand ontvangt. De begeleiding van de groep die langer afhankelijk is van een bijstands-uitkering zal, door de mismatch tussen de openstaande vacatures en de werkzoekenden met (multi-)problematiek, steeds intensiever en langduriger worden om succesvolle uitstroom naar de arbeidsmarkt te kunnen realiseren. Tegelijkertijd moet ook vastgesteld worden dat een deel van de mensen die langdurig in de bijstand zit niet meer aan het werk zal komen. Voor deze groep moeten andere vormen van zinvolle dagbesteding worden gevonden.

Figuur 23: In- en uitstroompercentage bijstand

Minimaregelingen: toename onder kinderen, bereik ouderen moet beter

Het bereik van de minimaregelingen voor kinderen blijft toenemen. Zo heeft Stichting Leergeld in 2021 een bereik van 90% weten te realiseren (t.o.v. 80% in 2020). De reden van deze toename is dat Stichting Leergeld extra inzet op het bereiken van werkende gezinnen met een laag inkomen. Ook werkt Stichting Leergeld sinds 2021 met een nieuw communicatiesysteem, waarmee ze gezinnen snel en laagdrempelig kunnen informeren. De maatschappelijke partners in de Krimpenerwaard weten Stichting Leergeld goed te vinden.
Het bereik van de minimaregelingen voor ouderen (AOW-gerechtigden) blijft daarentegen achter. Zo werd de regeling Maatschappelijke deelname voor ouderen in 2021 maar 22 keer verstrekt (t.o.v. 34 verstrekkingen in 2020). Om het bereik te vergroten, zal o.a. een flyer verspreid worden in alle ouderencomplexen in de Krimpenerwaard. Ook zal het Geldpunt, dat wordt opgericht in 2022, extra aandacht gaan hebben voor deze doelgroep.

10

Figuur 24: Aantal aanvragen en toegewezen aanvragen minimaregelingen

Schulddienstverlening 2021

In 2021 had schulddienstverlening 131 klanten (peildatum 31-12-2021) Dat is een Lichte stijging ten opzichte van 2020 toen hadden we 121 klanten (peildatum 31-12-2020). Er is dus ondanks de coronacrisis geen extreme stijging te zien in het aantal inwoners die zich melden met financiële zorgen. Ook onder de zelfstandig ondernemers zien we vooralsnog geen stijging van inwoners met financiële zorgen. Per 1 oktober 2021 is een groot aantal regelingen stopgezet vanwege de positieve ontwikkelingen met betrekking tot corona. We blijven goed monitoren hoe dit zich ontwikkelt, ook gezien de huidige inflatie en energiecrisis. 390 inwoners hebben naar aanleiding van de Vroeg-signalering een aanbod voor een gesprek met schulddienstverlening ontvangen. Bijna de helft van de inwoners (40%) met financiële zorgen ondersteunen we vanuit schulddienstverlening met budgetbeheer. Bij 30 klanten is er met succes een schuldbemiddeling gestart. Net zoals in 2020 zijn er in 2021 geen recidive. Dit is te danken aan het zorgvuldig inzetten van de nazorg trajecten.

11

Financiën en de kwaliteitsmonitor

11.1 Toepassen van data en kennis

Deze kwaliteitsmonitor geeft ons met al zijn data, ervaringsverhalen en beschrijvingen van huidige ontwikkelingen veel waardevolle informatie. Het stelt ons in staat deze data en kennis ook toe te passen in het verbeteren van ons Sociaal Domein in de Krimpenerwaard. We kiezen voor maatregelen met de juiste impact. Daarvoor kijken we naar in de praktijk bewezen en/of goed onderbouwde interventies zoals afgesproken in de Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein.

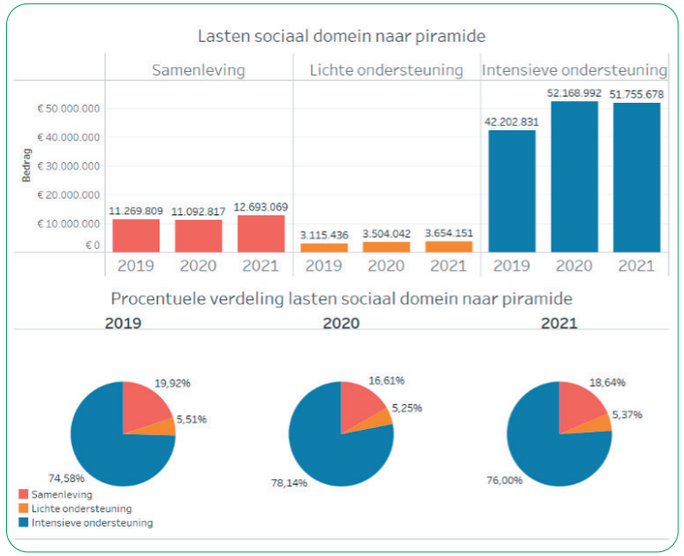
11.2 Investeren in preventie

Op basis van het IBK zetten we beleidsmatig in op normaliseren, preventie en vroegsignalering, de doorontwikkeling van de basisvoorzieningen en integrale, lokale en passende zorg. Dit vertaalt zich in het toewerken naar een stevige sociale basis en een gezonde omgeving voor de Krimpenerwaardse samenleving in de breedte (universele preventie). We bieden de juiste randvoorwaarden en maken voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk. Door in te zetten op een (fysieke en sociale) omgeving die stimuleert tot positieve en gezonde keuzes, en ook door het bieden van voorlichting of te richten op bewustwording. Hierdoor investeren we in de gezondheidsvaardigheden van al onze inwoners. Om dit te realiseren is de samenwerking tussen preventief domein en 'het gewone leven' (denk aan sport- en cultuurverenigingen, bibliotheek, onderwijs, dorpshuizen en jeugdsozen) van groot belang.

Naast universele preventie in de samenleving (ofwel 'het gewone leven') richten preventieve inspanningen zich ook op groepen in een kwetsbare situatie (selectieve en geïndiceerde preventie). Met lichte ondersteuning bieden we hulp aan inwoners met een verhoogd risico op grotere ondersteuningsvragen of beginnende klachten.

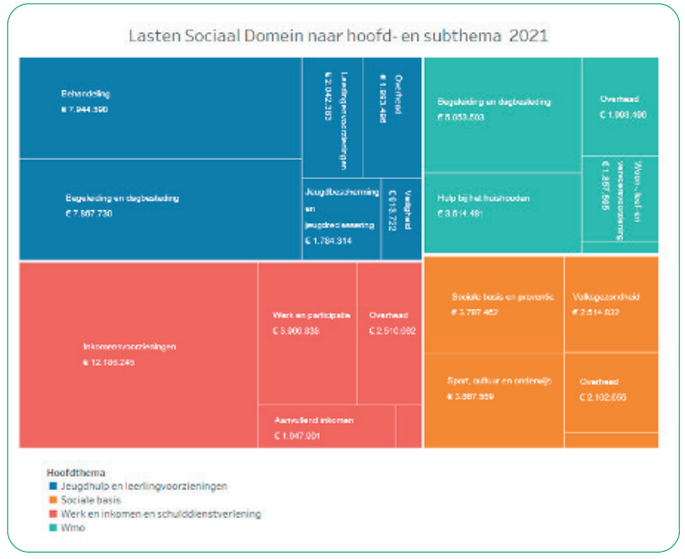
Inzetten op preventie vraagt om tijd én durf om te investeren op de lange termijn. Deze termijn gaat verder dan de politiek-bestuurlijke cyclus van vier jaar. De kosten gaan bij preventief werken voor de baten uit: dit betekent niet perse meer budgetten, maar ook anders investeren. Een voorbeeld hiervan is het huidige beschikbare innovatiebudget, waarmee interventies vanuit het sociaal preventieteam gefinancierd kunnen worden, met de voorwaarde dat deze zichzelf ook terug verdienen. Werken aan preventie vanuit verschillende domeinen, zoals jeugdwet, Wmo, onderwijs, wonen en eerstelijnszorg, vraagt om de juiste (financiële) voorwaarden vanuit gemeente en partners.

Onderstaande overzichten 'piramide lasten' en 'lasten 2021' laten zien dat we in de Krimpenerwaard relatief veel kosten maken in intensieve ondersteuning. Veel preventieve inspanningen vinden plaats in de samenleving of in de vorm van lichte ondersteuning en kunnen daarmee soms ook een alternatief bieden voor zwaardere vormen van ondersteuning. We zien de kosten voor intensieve ondersteuning de laatste jaren fors toenemen, terwijl de financiële inzet op alternatieven nagenoeg gelijk blijft. Kijkend naar het overzicht van de totale lasten in 2021 in het Sociaal Domein zien we dat de lasten voor de sociale basis en preventie daar een beperkt onderdeel van zijn.

Figuur 25: Financiën (Lasten) naar piramide-indeling

Lasten Sociaal Domein naar hoofd- en subthema 2021: Toelichting figuur 26
Onderstaande tabel geeft de lasten van het sociaal domein weer in 2021 naar hoofd- en subcategorie. De hoofdcategorieën zijn aangeduid met kleuren, terwijl de subcategorieën worden weergegeven in de verschillende vlakken. De grootte van de vlakken correspondeert met de hoogte van de uitgaven.
De uitgaven per subcategorie zijn ook cijfermatig weergegeven. Hierop zijn een aantal uitzonderingen vanwege de leesbaarheid. Dit betreft geweld in afhankelijkheidsrelaties (€ 239.000 en vallend onder hoofdcategorie Wmo), aanpak schulden (€ 304.899 en vallend onder hoofdcategorie Werk en inkomen en schulddienstverlening) en inburgering (€ 405.590 en vallend onder de hoofdcategorie sociale basis).

Figuur 26: Lasten sociaal domein naar hoofd- en subthema 2021

Bijlagen

13

Bijlagen

1. Uitleg indicatoren

In de onderstaande tabel vindt men een uitgebreide uitleg van de indicatoren die in deze kwaliteitsmonitor zijn gebruikt.

Rad	Indicator	Toelichting
Veerkracht	Vertrouwen in de toekomst 15 en 16 jarigen	Percentage 15-16 jarigen dat op de vragenlijst 'Gezondheidscheck' in klas 3/4 van het voortgezet onderwijs aangeeft dat zij vertrouwen heeft in de toekomst (minimaal een 6 op een 10 puntsschaal)
Veerkracht	Eigen kracht	De mate waarin een inwoner in staat is volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk leven en het eigen huis-houden kan runnen onder afwezigheid van (matige of ernstige) uitdagingen op enerzijds het lichamelijk en fysiek functioneren en anderzijds het geestelijk en sociaal functioneren. Score van 1 tot 10.
Veerkracht	Percentage vroegtijdig schoolverlaters	Het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters (12 -23 jaar) per schooljaar. Het aantal leerlingen/deelnemers dat gedurende het jaar uitstroomt uit het bekostigd onderwijs zonder diploma op minimaal HAVO- of MBO2-niveau, als percentage van het aantal leerlingen.
Leefstijl	Goed ervaren gezondheid 18 jaar en ouder	Het percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat bij de volwassenen en ouderenpeiling van de GGD aangeeft de gezondheid als (zeer) goed te ervaren.
Leefstijl	Percentage inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijn	Percentage inwoners van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn 2017
Leefstijl	Percentage jeugd dat wekelijks rookt	Het percentage jeugd (12-17 jarigen) dat minimaal 1 keer per week rookt.
Leefstijl	Percentage inwoners met overgewicht	Percentage inwoners 19+ dat matig of ernstig overgewicht (obesitas) heeft.
Leefstijl	Percentage klas 2/4 VO dat recent heeft gedronken	Percentage ondervraagden uit klas 2 en 4 uit VO dat recent (afgelopen maand) alcohol heeft gedronken.
Mentale gezondheid	Percentage ernstige eenzaamheid 65+	Percentage van de inwoners die een hoge score hebben voor eenzaamheid op de schaal van De Jong-Gierveld. Eenzaamheid is het ervaren van een onplezierige of ontoelaatbaar gemis aan (de kwaliteit van) bepaalde sociale relaties, in de leeftijdsklasse 19-64 jaar.
Mentale gezondheid	Percentage jongeren dat zich vaak of zeer vaak gestresst voelt	Percentage jongeren tussen 12- 17 jaar dat aangeeft vaak of zeer vaak gestresst te voelen door één van de volgende factoren: school of huiswerk, situatie thuis, eigen problemen, wat anderen van hem/haar vinden, alles wat hij/zij moet doen

13

Rad	Indicator	Toelichting
Mentale gezondheid	Meer eenzaam door coronacrisis	Percentage volwassenen van 18 t/m 64 jaar die aangeven zich meer eenzaam te voelen door de coronacrisis.
Mentale gezondheid	Percentage hoog risico op angststoornis of depressie (19 -64 jaar)	Percentage inwoners tussen de 19 en 64 jaar dat de afgelopen twaalf maanden een hoog risico heeft gehad op een angststoornis of depressie, gemeten via K10-schaal
Mentale gezondheid	Jongeren met psychische klachten	Percentage jongeren (12-17 jarigen) met psychische klachten gemeten met de Mental Health Inventory (MHI-5).
Sociale leefomgeving	Aantal meldingen huiselijk geweld (per 1.000 huishoudens)	Aantal meldingen huiselijk geweld bij Veilig Thuis per 1.000 huishoudens. Vanaf 2019 is de interne registratie aangescherpt, wat een stijging van het aantal meldingen kindermishandeling in 2019 en 2020 tot gevolg heeft.
Sociale leefomgeving	Percentage kindermishandeling	Het percentage meldingen kindermishandeling bij Veilig Thuis t.o.v. de huishoudens met thuiswonende kinderen van 0-17 jaar. Vanaf 2019 is de interne registratie aangescherpt, wat een stijging van het aantal meldingen kindermishandeling in 2019 en 2020 tot gevolg heeft.
Sociale leefomgeving	Verbondenheid met buurt	Een schaalscore die de verbondenheid tussen buurtbewoners aangeeft met daarbij aandacht voor prettige omgang, voor elkaar klaarstaan en onderling vertrouwen.
Sociale leefomgeving	Percentage geen lid van vereniging of organisatie klas 4 VO	Percentage dat geen lid is van een vereniging of organisatie uit klas 4 van de middelbare school.
Sociale leefomgeving	Percentage inwoners dat mantelzorg geeft (19-64)	Het percentage inwoners dat mantelzorg geeft, in de leeftijdsklasse 19-64 jaar.
Fysieke leefomgeving	Fysieke leefomgevingskwaliteit	De beleving van de gemeenschappelijke ruimte in de eigen buurt. Hieronder verstaan we de aanwezigheid van voldoende groen, onderhoud aan groenvoorziening, de begaanbaarheid van trottoirs, straten en wegen en de afwezigheid van verloedering. Score van 1 tot 10.
Fysieke leefomgeving	Beweegvriendelijke omgeving	Deze indicator bestaat uit vier deelindicatoren die allen een score van 0 tot en met 100 hebben. De vier deelindicatoren zijn sportaccommodaties, sport- en speelplekken, recreatief groen en blauw, en nabijheid van voorzieningen.
Fysieke leefomgeving	Voorzieningenniveau	Mate waarin het beschikbaar (kwalitatief) aanbod aan voorzieningen en diensten in de directe nabijheid die het welzijn van inwoners in de buurt ondersteunen ligt. Score van 1 tot 10.
Sociaal economische status	Percentage ernstige financiële belemmering	Percentage inwoners dat aangeeft ernstige financiële belemmeringen te ervaren

13

Rad	Indicator	Toelichting
Sociaal economische status	Percentage laaggeletterdheid	Percentage laaggeletterdheid van personen tussen de 16 en 65 jaar. Laaggeletterdheid wordt vastgesteld aan de hand scores van PIAAC-onderzoek. Hierbij wordt een score van 225 t/m 200 als mild laaggeletterd geclassificeerd en scores lager dan 200 als sterk laaggeletterd.
Sociaal economische status	Slagingspercentage inburgeringsplichtigen	Het percentage statushouders tussen de 18 en 65 dat geslaagd is voor het inburgeringsexamen. Het gaat om de groep die sinds 2014 een status heeft gekregen en is ingeschreven bij de gemeente.
Sociaal economische status	Aantal gerealiseerde garantiebanen	Aantal geplaatste personen met een indicatie Baanafspraak op een arbeidsplaats/fte, gecumuleerd (1 arbeidsplaats/fte = 25,5 uur per week). Peildatum van een jaar is 1 juli.
Sociaal economische status	Aantal gerealiseerde beschutte werkplekken	Aantal geplaatste personen op een beschutte werkplek met een indicatie Beschut Werk, gecumuleerd (1 beschutte werkplek/fte = 31 uur per week. Peildatum van een jaar is 1 juli.
Lichamelijke gezondheid	Percentage inwoners dat een ernstige lichamelijke belemmering ervaart	Percentage inwoners dat aangeeft lichamelijke belemmeringen te ervaren
Lichamelijke gezondheid	Percentage gebruik eerstelijnszorg huisartsen	Percentage verzekerden dat gebruik maakt van eerstelijnszorg huisarts
Lichamelijke gezondheid	Percentage 2 jarigen volledig gevaccineerd	Percentage 2 jarigen dat het volledige Rijksvaccinatieprogramma op tijd heeft doorlopen
Zorggebruik (Jeugd)	Unieke cliënten Jeugd	Aantal unieke cliënten Jeugd binnen de gemeente Krimpenerwaard. Een cliënt met twee verschillende voorzieningen telt derhalve als één unieke cliënt.
Zorggebruik (Jeugd)	Percentage herhaald beroep jeugdzorg	Percentage jeugdhulptrajecten t.o.v. totaal jeugdhulptrajecten. Jeugdhulptraject in natura is een periode waarin een bepaalde vorm van hulp of zorg wordt verleend, en in natura door de zorgaanbieder wordt geleverd. Wanneer een jongere meerdere vormen van hulp of zorg ontvangt heeft deze ook meerdere trajecten. Jeugdhulp is hulp en zorg zoals beschreven in de Jeugdwet. Herhaald beroep indien betreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode jeugdhulp heeft ontvangen. De gegevens komen van het CBS en op den duur wordt deze indicator vervangen door een indicator die direct met eigen gegevens bemeten kan worden.
Zorggebruik (Jeugd)	Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdige)	Antwoord van jeugdige op de stelling: Door de hulp die ik krijg, voel ik mij beter. Per 2020 zijn de vragen en antwoordcategorieën in het cliëntervaringsonderzoek aangepast en wordt antwoord gevraagd op de stelling: Door de hulp voel ik mij beter.
Zorggebruik (Jeugd)	Percentage positief tegenover effect ondersteuning (ouder)	Antwoorden op de stelling: Door de hulp die mijn kind krijg heeft hij/zij betere kwaliteit van leven. Per 2020 zijn de vragen en antwoordcategorieën in het cliëntervaringsonderzoek aangepast en wordt antwoord gevraagd op de stelling: Door de hulp voelt mijn kind zich beter.

13

Rad	Indicator	Toelichting
Zorggebruik (Jeugd)	Aantal meldingen Jeugd per fte	Aantal meldingen Jeugd in een bepaald jaar die zijn verwerkt per full time equivalent
Zorggebruik (Wmo)	Unieke cliënten Wmo	Aantal unieke cliënten Wmo binnen de gemeente Krimpenerwaard. Een cliënt met twee verschillende voorzieningen telt derhalve als één unieke cliënt.
Zorggebruik (Wmo)	Zelfstandig wonende 70 plussers per 1.000 inwoners	Aantal zelfstandig wonende personen per 1.000 inwoners. Dit zijn inwoners die niet wonen in een instelling (institutioneel huishouden).
Zorggebruik (Wmo)	Percentage positief tegenover effect ondersteuning	Antwoord op de stelling: door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven. Positief wordt gedefinieerd middels de antwoordcategorieën helemaal mee eens en mee eens.
Zorggebruik (Wmo)	Aantal meldingen Wmo per fte	Aantal meldingen Wmo in een bepaald jaar die zijn verwerkt per full time equivalent
Zorggebruik (Participatie en Schulddiensteverlening)	Saldo in- en uitstroompercentage bijstand	Het percentage is het aandeel nieuw toegekende respectievelijke gestopte bijstandsuitkeringen in jaar t ten opzichte van het totale bestand aan het einde van jaar t-1. De indicator geeft een saldo weer, waarbij een positief getal betekent dat per saldo meer instroom is dan uitstroom (in procentpunten).
Zorggebruik (Participatie en Schulddiensteverlening)	Aantal personen in schuldhulpverlening (per 10.000 inwoners)	Aantal personen in de schuldhulpverlening per 10.000 inwoners
Zorggebruik (Participatie en Schulddiensteverlening)	Percentage door traject meer kans op baan	Antwoord op de stelling: Door mijn traject heb ik (of mijn partner) meer kans op een baan
Zorggebruik (Participatie en Schulddiensteverlening)	Aantal (toegewezen) aanvragen minimaregelingen	Minimaregelingen omvatten in ieder geval de bijzondere bijstand zoals beschreven in de Richtlijnen Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS), Maatschappelijke participatieregelingen volwassenen en kinderen, collectieve basiszorgverzekering en resterende minimaregelingen.

13

Bijlagen

2. Bronnenlijst

i De Laag-Vertrouwensamenleving, Engbersen et al. 2021
ii www.eengezonderhollandsmidden.nl, geraadpleegd juli 2022
iii Peutermonitor
iv CBS, Statline, geraadpleegd in juli 2022
v Ministerie van het Onderwijs, De Staat van het Onderwijs, 2021
vi Kwadraad, jaarverslag 2021
vii Movisie, factsheet 'Huiselijk en seksueel geweld' juli 2021
viii www.volksgezondheidenzorg.info, geraadpleegd in juli 2022
ix www.geletterheidinzicht.nl, geraadpleegd in juli 2022
x Divosa Benchmark Armoede en Schulden
xi CSAM, geraadpleegd in 2022
xii Isamenleving, geraadpleegd in 2022
xiv DUO Ingrado 2021
xv De Klerk et al. 2021;
xvi Pharos, infosheet 'De effecten van corona op gezondheidsverschillen', maart 2022
xvii Cultureel Plan Bureau, "Jeugdhulp in de wijk", 2020
xix Sociaal Cultureel Planbureau
xx Sociaal Cultureel Planbureau "Sociale staat van Nederland 2020: Kwaliteit van leven in onzekere tijden"
xxi Cliëntervaringsonderzoek, 2020

13

Bijlagen

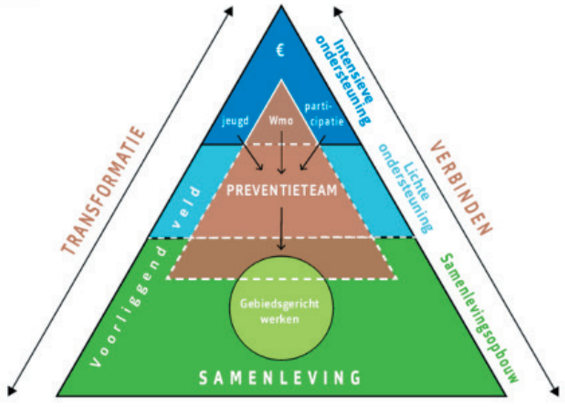
3. Uitleg totstandkoming kwaliteitsmonitor en financiën

Categorisering

Er liggen 3 indelingen ten grondslag aan de berekening van de financiën van het Sociaal Domein voor de kwaliteitsmonitor: te weten een piramide-indeling, hoofdthema en subthema. De laatste twee genoemde hebben een relatie met elkaar. Hieronder worden de indelingen besproken.

Piramide

De indeling piramide kent drie categorieën, namelijk samenlevingsopbouw, lichte ondersteuning en intensieve ondersteuning. Hierbij wordt aangesloten op de piramide van de transformatieopgave doorontwikkeling Sociaal Domein zoals deze in het integraal beleidskader is opgenomen.

Samenlevingsopbouw

Bij samenlevingsopbouw kan men denken aan uitgaven ten behoeve van de samenleving.
Hierbij valt te denken aan uitgaven aan cultuur, onderwijs, bibliotheken, sport, welzijn en volksgezondheid.

Lichte ondersteuning

Bij lichte ondersteuning kan men denken aan uitgaven in de richting van schuldhulpverlening, minimaregelingen en leerlingvoorzieningen (zoals Voor- en Vroegschoolse Educatie).

Intensieve ondersteuning

De uitgaven bij intensieve ondersteuning hebben voornamelijk betrekking op bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand, sociale werkvoorziening, beschut werk, Veilig Thuis, jeugdzorg en zorg vanuit de Wmo.

Hoofd- en subthema's

Er zijn in totaal vier hoofdthema's onderscheiden. Dit zijn sociale basis, jeugdhulp en leerlingvoorzieningen, Wmo, en werk en inkomen en schulddienstverlening. Vervolgens zijn deze hoofdcategorieën weer opgesplitst in subthema's om verdiepend inzicht te krijgen in de financiën van het sociaal domein. Onderstaande figuur laat de subthema's per hoofdthema zien.

